# THE STANDARD BEARER

A REFORMED SEMI-MONTHLY MAGAZINE

PUBLISHED BY THE REFORMED FREE PUBLISHING ASSOCIATION, GRAND RAPIDS, MICHIGAN

Subscription communications should be addressed to F. Prins, 1010 Northwood St., N. E., Grand Rapids, Mich.

*Editorial Staff:*
H. HOEKSEMA G. M. OPHOFF
*Associate Editors:*
G. VOS WM. VERHIL
Entered as second class mail matter at Grand Rapids, Mich.

Communications relative to contents should be addressed to Rev. H. Hoeksema, 1139 Franklin St., S. E., Grand Rapids, Mich.

Vol. VI, No. 9 FEBRUARY 1, 1930 Subscription Price, $2.50

## MEDITATIE

### GODES DE WRAAK

> Wreekt uzelven niet, beminden! maar geeft den toorn plaats; want er is geschreven: Mij komt de wrake toe; Ik zal het vergelden, zegt de Heere.
>
> —Rom. 12:19.

Beminden des Heeren, wreekt uzelven niet!

Wel roept uwe zaak om wrake; wel moet uwe zaak gewroken worden om Gods wil; doch destemeer geldt het woord: wreekt uzelven niet!

Zeker, uwe verschijning in de wereld, uw lijden door de wereld, het onrecht u aangedaan door de wereld, het schreeuwt om een dag des gerichts en der volkomene wrake.

Want, omdat gij beminden des Heeren zijt, daarom haat u de wereld. Gij zijt van Zijn partij. Gij zijt vrienden Gods. Niet van uzelven. Neen, want ook gij waart eertijds duisternis, dood door de zonden en misdaden, vervreemd van het burgerschap Israels, zonder God in de wereld. Vijanden waart ge, kinderen des toorns. En ge deedt den wil des vleesches en diendet den overste dezer wereld. Maar God beminde u. De vleugelen Zijner souvereine liefde waren van voor de grondlegging der wereld over u uitgebreid. Hij verkoor u, om beminden Gods te worden, die Zijne liefde ook in uw hart zoudt ontvangen en ervaren en die in wederliefde Zijne liefde zoudt beantwoorden. Beminden des Heeren zijt ge, daarom ook beminnaars van den Heere!

En omdat ge beminden zijt, daarom zijt ge ook erfgenamen van alles. Niet de goddelooze wereld maar gij hebt door genade recht ontvangen op alle dingen. Want alle dingen zijn uwe, omdat gij van Christus zijt en Christus is Godes. En als geliefde kinderen zijt ge ook erfgenamen, erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus. En omdat ge door almachtige genade beminden zijt van den Heere, daarom is het uwe innerlijke begeerte geworden, om Hem welbehagelijk te zijn, om niet alleen naar sommige, maar naar alle geboden Gods te leven, om te wandelen als kinderen des lichts, Zijn Naam verheerlijkend, Zijn glorie verhoogend, voor de zake van Zijn Zoon staande temidden van een wereld, die in het booze ligt. En omdat die wereld in het booze ligt en gij, door genade, in het licht wilt wandelen, daarom veroordeelt gij de wereld en haat de wereld u. En omdat de wereld u haat, daarom vervolgt ze u, naarmate ge meer getrouw zijt. De zake van den Zoon Gods in het midden der wereld roept om wraak! . . . .

Zoo roept de stem der geschiedenis, al de eeuwen door om den dag des gerichts en der wrake.

Wezenlijk zijt gij weldoeners, maar ge wordt als kwaaddoeners voorgesteld, veroordeeld, gevonnist. Neen, die wereld hangt u niet zonder meer als weldoeners aan het kruis. Zij weet het recht te verkrachten, uwe zaak te verdraaien, uw naam te bezoedelen, u ten slotte in het licht te stellen als boosdoeners, om aan haar zaak, de zaak van den overste dezer wereld, een schijn van recht te geven. Zoo was het met den Heiland Zelf. Hij ging het land door goeddoende. Hij kon zijne vijanden uitdagen, om Hem te overtuigen van zonde. In Zijn mond werd geen bedrog gevonden. Hij was het Licht, dat in de wereld komen zoude. Maar men wist Hem te vangen en met listigheid te dooden. Neen, niet als den Weldoener, maar als een boosdoener stelde men Hem ten slotte openlijk ten toon. Hij ging onder in den dood, op Golgotha's heuvel, als een verleider en godslasteraar, als een opruier des volks en gevaarlijk landverrader, als een oproermaker en dienaar van den overste der duivelen. En als zoodanig werd hij door de vertegenwoordigers des rechts in de wereld veroordeeld. En, zij het ook altijd in mindere mate, Zijn lijden wordt in Zijne broederen vervuld. Ook hun naam werd altijd belasterd, ook hun eer altijd gekrenkt, ook hun recht altijd verkracht, ook hun weldoen altijd als kwaaddoen voorgesteld, als ze stonden voor de zake van den Zone Gods in de wereld. Ook zij werden van vrijheid en goed beroofd, verbannen en verjaagd, beschimpt en bespot, gefolterd, verbrand, hun bloed werd vergoten door heel de geschiedenis heen. Nooit scheen de haat van de

macht der duisternis bekoeld te worden door het lijden der beminden des Heeren . . . .

Uw geschiedenis, Kerke van Christus, roept om wraak!

Gij roept er zelf om!

Want uw gebed, dat dag en nacht opklimt tot den Heere Sebaoth, is een schreeuwen om wraak. Niet om uws zelfs wil, om Zijns naams wil, Zijns rechts wil, wordt uw gebed een geschrei om wraak in de ooren des Heeren. Want wraak is recht. Zij is de eeuwige rechtzetting van alles, wat door de goddelooze wereld werd krom gezet. Daarom strekt uw gebed zich uit naar den dag der wrake . . . .

De Schrift roept er om. Zij zelve legt ons het lied der heilige wrake op de lippen:

"Waarom zou zich der heid'nen macht vermeeren?
Uw hoog gezag door bittren schimp onteeren?
En vragen, door hun trotschen waan bedrogen:
Waar is hun God? waar blijkt nu Zijn vermogen?
Vergeld hun overmoed;
Wreek Uwer knechten bloed;
O God van ons betrouwen,
Verdedig onze zaak;
Doe 't heidendom Uw wraak,
Zelfs voor ons oog aanschouwen."

En de zielen onder het altaar, de zielen dergenen, die gedood zijn om het Woord Gods en om de getuigenis, die zij hadden, roepen met groote stem:

Hoe lang, o heilige en waarachtige Heerscher! oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet van degenen, die op de aarde wonen?

Ja, waarlijk, de zake van den Zone Gods in de wereld schreeuwt om wraak!

Om eene wrake des rechts. En daarom om eene wrake, die wij nimmer kunnen oefenen.

Wreekt uzelven niet, beminden!

---

Neen, wreekt uzelven niet!

Want het is, zooals Hij gezegd heeft: Mij komt de wrake toe!

Hoe zoudt gij uzelven wreken? Neen, u komt de wrake niet toe. Gij wordt slechts geroepen, om te staan voor Gods zaak in de wereld, niet om uw eigen zaak te verdedigen. Doet gij slechts wel en lijdt nimmer als kwaaddoeners. Doet wel ook degenen, die u haten, bidt voor degenen, die u geweld aandoen, zegent hen, die u vervloeken en vervolgen . . . .

Maar wreekt uzelven niet!

Wrake, heilige wrake, wrake des rechts kan alleen worden geoefend door iemand, die bevoegd is om te oordeelen, die bekleed is met gezag over u en dengene, die uw recht verkracht en uw eer vertrapt. Hij, die wraak oefent, moet ook de macht hebben, om een oordeel te vellen, om het juist te vellen, naar strikte lijnen van 't heiligst recht. Hij moet in staat zijn, om het uit te voeren in al zijn kracht, om naar verdienste te vergelden. Daarom komt Gode alleen de wrake toe. Want Hij alleen is Rechter en uw zaak is Zijn zaak. Nimmer heeft hij Zijn gezag, Zijn hooge souvereiniteit om te oordeelen afgestaan aan eenig menschenkind. Zijns alleen is ook de macht om rechtvaardiglijk te oordeelen. Zijn vonnis is immer rechtvaardig. Want Hij is Zelf de maatstaf des rechts. En Hij ziet niet aan wat voor oogen is. Niet alleen over de uitwendige verschijning der dingen, maar ook over hetgeen in het verborgen geschiedt, ook over de diepste roerselen des harten, gaat Zijn heilig oordeel. En als Hij oordeelt, wie zal dan ontkomen? . . . .

Hij zal een iegelijk vergelden naar Zijn werk.

Zijns is de wrake.

Niet onzer, niet uwer.

Wreekt dan uzelven niet! Scheldt niet, als gij gescholden wordt; doet geen kwaad, als u kwaad wordt gedaan; slaat niet, als gij geslagen wordt; vloekt niet, als men u vloekt; trekt het zwaard niet tegen degenen, die u met het zwaard willen dooden. Immers zit er in die poging om uzelven te wreken geen oordeel naar 't heiligst recht, geen rechtvaardig vonnis, waardoor Gods recht werd gehandhaafd, geen wedervergelding naar verdienste. Ook scheldt gij niet, en slaat gij niet, en trekt gij het zwaard niet, om Gods wil, maar uit zondige boosheid en wraakzucht des harten; niet omdat gij sterk zijt, maar omdat ge in zwakheid des geloofs en des vertrouwens uw zaak niet kunt overlaten aan Dien, Die rechtvaardiglijk oordeelt, omdat ge niet lijden wilt om Zijns Naams wil . . . .

En uzelven wrekende doet ge ook kwaad . . . .

En kwaaddoende zoudt ge zelf het voorwerp worden van Gods toorn . . . .

Geeft daarom den toorn plaats, iets dat niet wil zeggen: wacht liever als ge den toorn in uw binnenste voelt opwellen, tot hij is bekoeld; noch ook, dat ge den toorn uwer vijanden plaats zoudt geven en hem ten volle over u zoudt laten uitwerken; maar dat ge plaats zult gegeven aan den toorn Gods, opdat die uwe en Zijne vijanden zal kunnen treffen en gij niet wordt gevonden in den kring, waar Zijn toorn brandt . . . .

En immers, dit laatste doet ge, als ge uzelven zoudt wreken!

Dan gaat ge, kwaaddoende, u vermengen met hen, die kwaad doen. Dan gaat ge, scheldende en slaande, zelf staan daar, waar de toorn Gods brandt over de goddeloozen. Dan geeft ge Gods toorn geen plaats!

Geeft dan den toorn plaats en ga niet de volle uitwerking van Gods rechtvaardigen toorn in den weg staan, doordat ge uzelven zoudt wreken.

Laat het over aan Dien, Die rechtvaardiglijk oordeelt.

Want Zijns is de wrake!

Zoo deed het uw Heiland.

Hij werd gescholden, meer dan eenig menschenkind, maar Hij schold niet weder. Men sloeg Hem, zooals men nimmer een mensch sloeg, maar Hij sloeg nooit

terug. Bittere schimpwoorden slingerde men Hem naar het hoofd, doch Hij bleef zachtmoedig. Zoo was het met Hem, in Wiens mond nooit bedrog werd gevonden, Die de Weldoener was bij uitnemendheid. En in al Zijn lijden en smaad had Hij het oog op Zijnen God, vertrouwende, dat Hij het zou maken.

Zoo doet ook gij! Doet wel en zegent en strijdt, niet voor uwe zaak, maar voor de zaak van den Zone Gods.

En haat u dan de wereld, vervolgt ze u om Zijns Naams wil, richt dan uw oog op uwen God.

Hem alleen komt de wrake toe!

Wreekt dan uzelven niet!

---

Neen, wreekt uzelven nimmer!

Immers, moogt ge hierop vertrouwen, dat Hij, Wiens de wrake is, het ook zeker zal vergelden.

Uw gebed wordt verhoord, wordt haastelijk verhoord, want zou God geen recht doen Zijnen uitverkorenen, die dag en nacht tot Hem roepen? Zoo haast mogelijk zal Hij recht doen!

't Moge soms schijnen alsof Hij vertoeft en de belofte vertraagt; maar feit is, dat Hij Zich met Goddelijken spoed haast naar den dag der volkomene wrake, waarin Hij alle Zijne en uwe vijanden voor eeuwig zal wegdoen in de buitenste duisternis en de zake Zijns Zoons voor aller oog heerlijk zal doen schitteren als de zaak des rechts en der waarheid . . . .

Hij zal het vergelden!

Zijt gij niet Zijne beminden?

Heeft Hij u niet liefgehad met een eenwig souvereine liefde?

Richtte Hij niet het Verbond Zijner vriendschap met u op en is Hij niet de onveranderlijk Getrouwe? Zal Hij als uw trouwe vriend niet zegenen, die u zegenen en vervloeken, die u vloeken?

Zeker, Hij heeft u verkoren en geroepen uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht, opdat gij Zijne deugden zoudt verkondigen. Hij heeft u verordineerd, opdat ge tijdelijk in het midden der wereld zoudt staan als toonbeelden Zijner genade. Hij heeft het zoo gewild, dat die wereld, die in het booze ligt tijdelijk uw antithese zou zijn. Die wereld moet u haten, opdat haar oordeel kome en Gods recht verheerlijkt worde, als straks alle mond gestopt wordt. Gij moet tijdelijk den goeden strijd strijden, zult ge straks de kroon ontvangen. En het is u uit genade gegeven in de zaak van den Zone Gods, niet alleen in Hem te gelooven, maar ook met Hem te lijden. In den dieperen zin des woords zijn het niet uwe vijanden, maar is het uw God, Die u werpt in den smeltkroes des lijdens, ook als het u wordt aangedaan door de macht der duisternis . . . .

Het mocht, het kon niet anders, om Zijns Naams wil!

Maar toch Hij heeft u lief!

Hij is en blijft eeuwiglijk uw vriend!

Als Hij u stelt temidden der vijanden, voor Zijne zaak en om de eere Zijns Naams en de verheerlijking van Zijn Verbond, dan maakt Hij uwe zaak tot Zijne zaak, dan zijn uwe vijanden Zijne vijanden, dan beschouwt Hij het kwaad u aangedaan, zooals het ook wezenlijk is, als Hem aangedaan!

Wie u aanraakt, raakt Zijn oogappel aan!

En Hij toornt verschrikkelijk over al het kwaad u berokkend, over al het leed u aangedaan, over al het onrecht, waarmee men u vertrapt!

Daarom *zal* Hij het vergelden!

Hij zal het vergelden door het bloed Zijner knechten te wreken, zooals ze met Zijn Knecht bij uitnemendheid hebben geleden. Van het bloed des rechtvaardigen Abels af tot het Heilige Bloed, dat op Golgotha's kruin vergoten werd van het bloed des Zoons tot aan het bloed, dat vergoten zal worden, als de zoon des verderfs vreeselijk woeden zal en vervolgen al wie het teeken van het Beest niet wil ontvangen, — 't zal alles gewroken worden. En Hij zal het ten volle wreken, rechtvaardiglijk. Wie Zijn volk, dat Hij om Zijns Naams wil in de wereld plaatste, aantast, die tast Zijne heiligheden aan, die staat rebelleerend op tegen Zijne hooge majesteit. Wie hen schold, schold Hem, wie hen vloekte, vloekte Hem, wie hen sloeg, sloeg Hem in 't aangezicht en vergaderde zich schatten des toorns. En als in het rechtvaardig vonnis die toorn straks ten volle losbrandt, dan zullen al Zijne en uwe vijanden verwezen worden naar de buitenste duisternis, naar den poel, die brandt van vuur en sulfer . . . .

Hoe dwaas, hoe kleingeloovig dan is het, als we aan die volkomene wrake nog willen toedoen door onszelven te wreken!

Neen, beminden Gods, wreekt uzelven niet!

Hem komt de wrake toe!

En Hij zal het zekerlijk vergelden!

Geen onrecht zal de eeuwigheid verduren. Al wat ooit krom was, zal recht worden gezet.

Vergelden zal Hij het, ook door u te rechtvaardigen. En waar ge hier als kwaaddoener werd gebrandmerkt en behandeld, zal straks heel de wereld het zien, dat de zake, die ge door genade voorstondt, wel waarlijk de zake was van den Zone Gods!

Hier werd ge gesmaad, dan wordt ge verheerlijkt; hier beroofd, daar verrijkt met de eeuwige erfenis, hier gedood, daar met eeuwig leven vervuld!

Hij zal het vergelden! Alle tranen van uwe oogen wisschen!

Beminden, wreekt dan uzelven niet!

H. H.

---

Laat het lichaam arbeiden en waken, opdat de oude ezel (de oude mensch) niet te moedwillig worde, op het ijs ga dansen, en een been breke, maar hij ga in den toom, en volge den Geest. — Luther.

## LAF WERK

Zoo mag met recht het schrijven van "Je Amerikaansche vriend" worden genoemd, die over ons schreef in *De Maas- en Scheldebode* en wiens schrijven door K. S. wordt aangehaald in *De Reformatie* van 20 December '29.

In de eerste plaats reeds, omdat de man zich verbergt achter de onderteekening "Je Amerikaansche vriend." Dat is altijd lafaardig. Een schrijver in 't publiek moet den moed hebben voor den dag te komen en zich niet achter allerlei pseudoniemen en andere titeltjes verbergen. Er moest eigenlijk geen blad zijn, dat nog iemand in zijn kolommen schrijven liet, tenzij hij den moed had om eerlijk en rond voor den dag te komen.

In de tweede plaats, omdat deze lafaard een aanval op ons waagt. Indien iemand al verkiest om verborgen te blijven, terwijl hij toch schrijft voor het publiek, zoo zou hij toch, had hij nog eenig gevoel van eer, zich er van onthouden, om van achter zijn verschansing op een ander, die wel open en rond voor den dag komt, aan te vallen. Daardoor wordt immers het werk van zoo iemand nog lafaardiger. En dat doet deze "Je Amerikaansche vriend."

In de derde plaats, omdat hij over ons schrijft in een blad, dat gelezen wordt in kringen, waar men *The Standard Bearer* niet leest, zoodat de lezers wel onder de oogen krijgen, wat "Je Amerikaansche vriend" opdischt, maar niet, wat wij werkelijk schreven. En hier gaat ook *De Maas- en Scheldebode* niet vrijuit. Bovendien zond het blad ons niet eens een exemplaar van het nummer, waarin over ons geschreven werd. Daardoor krijgt het artikel ook nog het karakter van achterklap. Wij hadden er waarschijnlijk nooit iets van vernomen, had niet Ds. Schilder op het artikel gereflecteerd in *De Reformatie.*

En eindelijk wordt het werk van "Je Amerikaansche vriend" nog lafhartiger, omdat hij liegt. Daardoor wordt hij ook nog lasteraar. Het kan ons natuurlijk niets schelen, wie deze "Je Amerikaansche vriend" is. Misschien is hij wel iemand, die ons hier dikwijls op straat tegenkomt en ons dan heel Judas-achtig groet. Zoo zijn gewoonlijk zulke helden, die zich verborgen houden. Maar, indien hij den moed heeft, om zijn aangezicht te laten zien, zullen we hem ook in het aangezicht zeggen, wat hij thans in 't geniep mag lezen (en lezen doet hij dit natuurlijk, want hij leest *The Standard Bearer*), dat hij een lafhartige lasteraar is.

Deze held gaf zoo in het kort zijn eigen resumé over hetgeen ik schreef onder het opschrift: "Nederland en de Algemeene Genade." En als hij op zijne wijze zich van deze taak heeft gekweten, besluit hij met de volgende opmerking: "Dit moet nu den indruk wekken bij de lezers van *The Standard Bearer,* dat men in de Ger. Kerk van Nederland ook al aan 't wankelen is omtrent deze waarheid."

Welnu, daarop reflecteert Ds. Schilder in *De Reformatie* en hij schrijft: "Maar als het waar is, dat in Nederland de gemeene gratie niet meer als een algemeen erkende waarheid wordt voorgesteld, dan geloof ik, dat tegenspraak zonder meer volstaan kan." De bedoeling van dezen zin zal zijn: Als het waar is, dat Ds. H. het voorstelt, alsof in Nederland de gemeene gratie geen algemeen erkende waarheid is, geloof ik, dat tegenspraak zonder meer volstaan kan.

En dit laatste geloof ik met Ds. Schilder.

Ook hebben we niets geschreven in *The Standard Bearer,* dat den indruk kon achterlaten, dat we dit niet geloofden. En nog veel minder schreven we, zooals "Je Amerikaansche vriend" het voorstelt, om den indruk bij onze lezers te wekken, dat in Nederland de gemeene gratie theorie ook al aan het wankelen was.

We schreven immers juist het tegendeel.

Wel schreven we, dat de aandacht weer van verschillende zijden wordt gevestigd op de leer der gemeene gratie, zooals we uit verschillende Nederlandsche bladen aantoonden. Alsook, dat we ons daarover verblijdden.

Ook merkten we op, dat het eigenaardig is, dat deze leer dikwijls wordt besproken in verband met de toenemende wereldgelijkvormigheid. En dit is ook waar en bewezen we op duidelijke wijze. En ten slotte schreven we:

"Men heeft reeds veel over die verslapping en achteruitgang geschreven en gesproken in de laatste jaren.

"En in verband met dezen geestelijken achteruitgang komt dan zoo nu en dan ook weer eens de gemeene gratie ter sprake, als een der oorzaken hiervan.

"Alleen maar, men wil het altijd weer schuiven op een misbruik dier leer.

"Dat die leer zelf niet deugt, dat ze niet waar is en dat ze zelf de oorzaak is van de verwereldlijking en den achteruitgang, — dat ziet men niet of wil men niet zoo hebben."

Zoo schreven we.

En dit zou er op berekend zijn, om bij onze lezers den indruk achter te laten, dat de leer der gemeene gratie in Nederland ook al aan het wankelen is?

Terwijl we schier met zooveel woorden schreven, dat men in Nederland wel eens zegt, dat de leer der gemeene gratie wel misbruikt kan worden en wordt, maar dat de leer zelf in het bewustzijn van Nederlandsche Gereformeerden in het algemeen heelemaal niet wankel staat!

Neen, "Je Amerikaansche vriend" moet eerst goed leeren lezen, voordat hij naar de pen grijpt om anderen over ons in te lichten.

---

Dit alles neemt echter niet weg, dat we wel hopen, dat dit leerstuk mag beginnen te wankelen, ook in Nederland.

En niet alleen, dat het mag beginnen te wankelen, maar ook dat het geheel en al mag omvallen.

Dat is onze innige wensch.

Geschiedt dit niet, dan hebben we voor het Gereformeerde leven in Nederland geen hoop.

En daarom vonden we het reeds een verblijdend teeken, dat er althans weer eens de aandacht aan die leer werd geschonken, en dat er ook reeds een enkele stem opging, die in die leer zelf de oorzaak der verachtering en verwereldlijking vond.

Immers, er zijn in Nederland wel mannen, die de Gereformeerde waarheid liefhebben, die ook helder kunnen denken, die ook zich wel een conceptie van de dingen kunnen vormen.

En het is onze overtuiging, dat indien een Gereformeerde zich de dingen helder voorstelt en grondig indenkt, dan moet hij tot de slotsom komen, dat heel de theorie der gemeene gratie niet deugt. Zij past niet in het Gereformeerde denksysteem.

En zij vindt zeker geen steun in de Heilige Schrift.

Daarom vonden we het een verblijdend teeken, dat de aandacht van mannen, die denken kunnen en Gereformeerd willen denken, weer op het leerstuk der gemeene gratie werd gevestigd.

Maar "Je Amerikaansche vriend" deed laf werk.

H. H.

---

## THE MIRACLE OF THE YEAR(?)

What is described as the miracle of the year (past) happened at the Fogg Museum at Harvard University in the month of December of the bygone year. At this place some five hundred representative Protestants, Roman Catholics, and Jews assembled to discuss, in the words of the *Literary Digest* 'misrepresentations of religious beliefs and practices, talk over the vocational problems created by religious prejudices, and the various questions which lead to conflicts within communities as a result of misunderstanding and tolerance." They ended, the same magazine informs us, by agreeing to respect each other's beliefs and to join in fighting intolerance. We are informed "that the conference is said to be the first of its kind in New England; that it was held under the auspices of the Calvert Round Table, which grew out of the movement against the religious intolerance manifested so bitterly during the last Presidential campaign."

Patrick A. O'Connell, president of the assembly, is quoted by *The Digest* as announcing as its object, "the upholding of the freedom of worship guaranteed by the Constitution; the removal of religious prejudice, and the fostering among all our people of respect for each other's sincere convictions, mutual confidence and goodwill essential to the perpetuation of the Republic; the encouragement of the younger men to identify themselves more intimately with their fellow citizens of other religions in civic movements designed for the general good."

We take from *The Digest* the following declaration adopted by the Seminar: "That sincere conviction as to the absolute truth of one's own faith, and as a corollary, the error or inadequacy of all religions, involves no question of the spiritual sincerity of those who differ, and who hold firmly to the tenets of their own faith, their inalienable right to the practice of their own religion, or as to their eternal reward.

That such sincere differences are matters of conscience between the individual soul and its Creator, and, therefore, are entitled."

The Troy *Times* is quoted as commending the conference's declaration as follows: "To all right-feeling and right-thinking men and woman its appeal must be strong. Already there is marked and growing departure from the intolerance of former days. It should be hastened for the good of humanity." And the Columbus *Ohio State Journal* observes: "It is vital to the nation's welfare, therefore, that there shall be respect for the convictions for others, belief in their sincerity and good-will."

And finally the following from the Boston *Transcript* as cited by *The Digest*: "Beneath the friendly proceedings that acknowledge an equally sincere intention on the part of ancient enemies, one sees looming up, in the place of the old hostile idea, the notion of heaven as a palace having various doors, in different forms and marked with different names, but all opening into the same beatifc interior. 'Fellowship' in faith is incompatible with rigid exclusivism. First enters here the spokesman of the oldest communion of all — the faith of Abraham, Isaac and Jacob, implying by his presence not only his expectation but his willingness to sit in Paradise with Christians. Next comes the Catholic, with the similar implication that those who have departed from the path which he follows not only may find their way to heaven, but may be greeted as full brothers as they pass along. And last comes the Protestant, plainly abjuring the old notion that Rome is Babylon and the Pope Antichrist."

In proffering our comment we set out with fixing our attention upon what the various spokesmen, quoted, are pretty well agreed upon, to-wit, the removal of religious prejudice and the fostering of respect for each other's convictions. The question arises whether this would be psychologically possible. And the answer must be an unmistakable *no* if each *has convictions* and if the convictions of the one stand opposed to and are exclusive of those of the other. The great creeds of Christendom, to illustrate, define Christ as one "whom God sent into the world, at the time appointed by Him, his own, only begotten Son, who took upon him the form of a servant, and became like unto man, really assuming the true human nature, with all its infirmities, sin excepted, being conceived in the womb of the blessed virgin Mary, by the power of the Holy Ghost, without means of man, and did not only assume human nature, as to the body, but also a true human soul, that he

might be a real man; that by this conception, the person of the Son is inseparably united and connected with the human nature; so that there are not two Sons of God, nor two persons, but two natures united into one single person: yet that each nature retains its own distinct properties."

If such is your and my conviction would it not be quite impossible for either of us to respect the opposite conviction that Christ is a mere man conceived in the womb of the blessed virgin Mary, not by the power of the Holy Ghost but by means of man? And do these men of good-will suppose that the Jew to whom the Christian doctrine of Christ is most loathsome, and to whom His cross is an offence, could be taught to nevertheless respect this creed crystallized in the heart of the Christian into a conviction? Preposterous!

Our convictions are a part and parcel of us, interwoven, so to say, with the very texture of our souls. Men die for their convictions. Rather then deny his convictions, the saint permits himself to affixed to the stake. For a group of representative men of opposite convictions to come together and express not feigned but genuine esteem for each other's convictions is no miracle but a psychological impossibility. It simply did not happen. These ebullitions of good-will and esteem were feigned. If not feigned but genuine, they are to be taken as a sign that old convictions are weakening; that the Protestant, and the Roman Catholic are loosing or have lost their hold on the old faiths. It is only because the old beliefs are being stored away in some forsaken and forgotten region of the soul, that the Protestant of today can have fellowship with the Jew, and respect him and his convictions. That the Christian creed has become a dead letter in the bosom of the very group in which it originated, that an ever increasing number of this group are done with the old tenets of the Christian religion, that the church is being swept by a great wave of apostacy, is a matter of common knowledge. It is exactly this state of affairs that made possible the assembling of the *five hundred* representative Protestants, Roman Catholics and Jews at the Fogg Museum. The good-will and respect radiated by the members of the one group upon those of the other was nothing more or less then the other side of a disbelief in and a hatred for the God and Christ of the Christian creed.

The aforesaid assembly is indicative of the fact that the divided ranks of the vast army of the prince of darkness are surely drawing closer together; that Satan is engaged in mobilizing his forces. For what purpose? The answer is contained in the following selection: "The tragedy of the whole situation, as Rabbi Harry Levi of Temple Israel, Boston, sees it, is that 'we have so much in common.'" He pointed out that we are born in the same way, live and grow physically in the same way, have essentially the same interests, desires, and asperations, the same virtues and vices, feelings, weaknesses and ailments, and are buried in the same earth, and he might have added, serve the same idols, crucify the same Christ, oppose the same God and finally go down into the same hell. This Rabbi continued as follows: "It is not religion to talk Fatherhood of God and brotherhood of man, and then hate. *It makes a big difference in a democracy. Prejudice stands in the way of progress. Economically, prejudice reduces productive capacity.*"

This last sentence contains the answer to the question why the world of this day attempts to close the gaps in its ranks. It is done with a view to progress and greater productive capacity. Mankind, so it is held, has a glorious future, which becomes the present only as fast as civilization can progress. Such is also the gospel of the exponents of the theory of common grace, as we shall prove in another article to appear in the next issue of this magazine. Progress, then, is the great objective. Whereas prejudice stands in the way of progress, it must be quelled.

The question arises what may be the signification of the term *prejudice* as used by this Rabbi and his fellows? And the answer is ready: A living faith (a faith that does not keep silence but witnesses for the truth and confesses His name) in the God and the Christ of Scripture. In a word, in the eyes of the world you are a bigot if you insist with the Apostle John, "Every spirit that confesses that Jesus Christ is come in the flesh, is of God; and every spirit that confesses not that Jesus Christ is come into the flesh is not of God: and this is the spirit of the antichrist, whereof ye have heard that it should come; and even now already is in the world. Ye are of God, little children, and have overcome them: because greater is he that is in you, than he that is in the world. They are of the world: therefore speak they of the world, and the world heareth them. We are of God: he that knoweth God heareth us; he that is not of God heareth us not. Hereby know we the spirit of truth." The world will lay upon you the stigma of bigotry if you carry out into life the message of Christ that there is but one gate and one way, that the wrath of God abides on him rejecting the testimony of the Son, or that the doctrine of the inherent goodness of man is a bold lie. To live the convictions implanted in your bosom by the Spirit of God, that to show yourself intolerant of such opinions as stand opposed to these, is bigotry in the opinion of the aforesaid assembly, is very plain from one of the above-cited selections which reads in part, "Beneath the friendly proceedings that acknowledge an equally sincere intention on the part of ancient enemies, one sees looming up, in the place of the old hostile idea, the notion of heaven as a palace having various doors, in different forms and marked with different names, but all opening into the same beatific interior."

You see now what is expected of you and me. Instead of praying in the public assembly, "Lord, would I not hate such as hate Thee," your prayer must be, "Lord, those hating thee, I love, they are my friends."

Instead of denouncing the Christless creed of the Jew as a lie, you assure him that his creed is of a kind that commands you respect. Your creed should contain no negatives, no phrases constituting a rejection of the opposing view. What you wish to believe in private is your affair. However, in the interest of world progress and greater productivity, pat him whose convictions differ from yours on the back. Refusing, you are a bigot. Comfort yourself, however, with the thought that if it is bigotry to carry forth your faith in the word as the opposite of the lie, — the prophets, the apostles, yea, Christ Himself was a bigot.

The world, however, has no patience with the bigotry of Christ and of you if you are a follower of Christ. For you are a hindrance to progress, and, further, your bigotry is of a kind that constitutes a denunciation of the purposes, asperations, and entire scheme of life of the world, with the inclusion of the world itself.

The assembling of the five hundred at Fogg Museum tells us that, as was said, the divided ranks of the world a drawing closer together. Soon this assembly will be devicing ways and means for ridding the world of bigots such as you and I. This will mean persecution for these bigots.

G. M. O.

---

### MY FRIEND

I have a Friend who seeth me
As down life's thorny path I tread
Thru dangers all He watcheth me
And sheltereth my defenseless head.
In journeys oft, in tempests wild
Mid wicked men all sin-defiled
I know, I know I am His child
And e'er His eye is watching me.

I have a Friend who guideth me
When pitfalls oft beset my way
In burden's hour He helpeth me
And bids me all on Him to lay
When called His bounties given to share
When called the woes of men to bear
I know, I know that He is there
And His own hand is guiding me.

I have a Friend who loveth me
Tho' checkered oft my life hath been
Before the throne He pleads for me
And thru His blood removes my sin.
Then day by day, yes, hour by hour
Forgiving grace and Spirit's power
Are poured upon me more and more
And this dear Friend receiveth me.

### VERSCHIL IN CONCEPTIE

Dat het verschil tusschen ons en hen, die de Gemeene Gratie verdedigen, niet slechts over een naam loopt, niet slechts betrekking heeft op eene wijze van uitdrukking, maar wel degelijk de conceptie der dingen raakt, blijkt ook nog weer uit hetgeen in *De Reformatie* van 20 Dec. '29 Ds. K. Schilder schrijft onder het opschrift: "Christus, de Doorbraak van den Vicieuzen Cirkel."

Het artikel is geschreven in verband met Kerstfeest en de herdenking van de Vleeschwording des Woords.

De beteekenis van de Vleeschwording wordt in dit artikel beschouwd in verband met de voorstelling, die ons in het boek Prediker gegeven wordt door Gods Woord van het puur aardsche, tijdelijke leven, los van het eeuwige en hemelsche gedacht. Het gewoel, de ijdele rondgang van dit aardsche leven noemt de schrijver "den vicieuzen cirkel." Het boek Prediker, zoo is het des schrijvers overtuiging, is niet geschreven door Salomo, maar door iemand, die leefde ten tijde van 't vertrapt worden van Israels glorie door vreemde tirannen, na de Babylonische ballingschap. En volgens Ds. K. Schilder beschreit Gods Woord hier de armoede en de ongenoegzaamheid der gemeene gratie. Het is eigenlijk een stervenskreet van het oude verbond, dat den dood in moet om de armoede der algemeene openbaring. Want in dat licht der algemeene openbaring is het leven, geheel het wereldleven niets anders dan een rondgang in een vicieuzen cirkel. Het eene komt en het andere gaat, om straks weer plaats te maken voor hetgeen reeds geweest is. Zoo is het in de natuur en zoo is het in geheel het menschelijk leven. Het leven aan zichzelven overgelaten, is een mallemolen, zegt de schrijver. Maar met de komst van Christus gaat er over dat arme leven, over die vicieuzen rondgang van het aardsche, een nieuw licht op. Er slaat een rechte lijn van boven af, uit den hemel, in de kromme lijn van den vicieuzen cirkel in, als Christus in het vleesch komt. Daardoor wordt die booze rondgang der dingen opgeheven en komen de dingen in rechte lijn te staan, ze draaien nu niet meer om en om, zonder eenige bestemming te bereiken, maar alles ontwikkelt zich nu recht naar boven, naar den hemel, of recht naar beneden, naar de hel toe, als vrucht van de Vleeschwording des Woords.

Zoo ongeveer is de gedachte in het artikel van Ds. Schilder.

En we halen voorts nog het volgende letterlijk aan:

"Want immers, de cirkellijn, de kromme lijn, waarover de Prediker zoo vaak en zoo aanhoudend spreekt, heeft een dubbele beteekenis.

"Eenerzijds zien wij daarin de gemeene gratie, anderzijds het 'gemeene oordeel' in de wereld mogelijk worden. Eenerzijds wordt de vloek, die om der zonde wil over de wereld komen moest, er door geremd; maar anderzijds óók de zege(n?), die door de genade inge-

dragen werd in de belofte. Vloek en zegen, die worden beide er nog door verhinderd, volkomen doorwerking op aarde te ontvangen.

"Want toen God de gevallen wereld heeft opgezocht met de eerste genadedaad, de bekende moederbelofte, TOEN is de wereld in den cirkelloop gevangen gezet. Toen. Eerder niet.

"Oorspronkelijk toch was deze wereld NIET in de kromme lijn, doch op de rechte lijn gezet. De wereld van het oude paradijs, ze was bestemd om in gestage evolutie de in haar door creatie gelegde potenties tot ontplooiïng tè brengen. En tot een volkomen wereld zich met een volkomen mensch te ontwikkelen. Die opgaande lijn mocht dan langzaam stijgen, maar — een RECHTE lijn van ontwikkeling was het toch.

"Doch toen die wereld in de zonde viel, toen had zij, voor wat haar deel betrof, verdiend, een rechte lijn van deformatie, van ondergang. De rechte lijn — ter helle.

"Maar dezen vloek heeft God gestuit. Dit was Zijn raad, maar het wonder is er voor ons niet minder om, het wonder van genade.

"En om die genade plaats te geven in de wereld, heeft God haar hellevaart in rechte lijn gestuit, en haar gelijk gezegd is, besloten en gevangen in de kromme lijn, den cirkelgang.

"Ware dit niet geschied, dan zou de vloek zoo dadelijk hebben moeten doorwerken. Dan ware, niet langs eenigen omweg, niet in cirkelgang, doch in rechte lijn de dood de wereld ingekomen tot volkomen doorwerking. De hellevaart — in rechte lijn.

"Maar in die hellevaart in rechte lijn heeft God geen behagen gehad. Hij heeft door de belofte in te dragen in het gevloekte leven, uitzichten van genade straks geopend. Hij heeft tusschen de eerste zonde en de volkomen uitgewerkte straf, een geschiedenis van vele eeuwen ingevoerd. En in die geschiedenis, die door Gods lankmoedigheid mogelijk, en door Gods genadewil werkelijk is gemaakt, heeft God plaats gezocht voor het evangelie, voor den Christus, voor de geboorte der kerk, voor de ontwikkeling van het wereldleven, dat de kerk, en de heilsplannen Gods te dienen heeft. Dus is de instelling van die geschiedenis genade; tijd is immers genade. Zij remt den vloek, weerhoudt den dood, verhindert de directe hellevaart.

"Dit is het eerste: de 'vicieuze cirkel' van den Prediker is eigenlijk, gezien tegenover het volstrekte recht van God en de volmaakte vloekwaardigheid van de zonde — een cirkelgang van genade. Niet dat die kringloop der geschiedenis zelf die bijzondere genade is, waardoor de wereld gegrepen wordt ten eeuwigen leven; want die redding tot zaligheid is slechts in den Christus te volbrengen. Maar de kringloop der algemeene wereldgeschiedenis remt den vloek, en maakt dus een wereld-ontwikkeling mogelijk; daardoor maakt zij de geboorte der kerk, de vergadering der verkorenen, de geboorte van den Christus mogelijk. En zij effent het pad voor heel het vrouwenzaad, dat God uit Adam en de levensmoeder (Eva) roepen zal. Zij maakt de wereld iets anders dan een helle-vloer; zij bereidt haar tot een werkplaats van God, den evangelischen. Dus werkt zij de gemeene gratie, die, negatief gesproken, beteekent: het uitstel, weerhouding van het oordeel. Dat niet alleen, maar dat toch ook.

"Maar dan vloeit daaruit weer voort, dat diezelfde cirkelgang van ons gebonden leven ook aan God de 'mogelijkheid' opent — wij spreken naar den mensch — om den toorn, den vloek, het oordeel, een dieperen grondslag te geven. Openbaart God zich straks in evangelische genade, als Herschepper, dan zal de ontrouw aan den Herschepper grooter en gruwelijker zijn, dan de eerste ontrouw aan den Schepper was geweest. Genade schuift zich in, in het werk van God; de Scheppingsvader onthult zich als de Herscheppingsvader. Dit maakt de zonde ernstiger; tegen een rijkere liefde wordt het karakter der zonde te meer gruwelijk. Zoo wordt aan den toorn van God, die tegen de zonde 'rookt,' een dieperen ondergrond gegeven, dan dien hij hebben zou, indien de vloek in rechte lijn ware ingedaverd in de gevallen wereld; de vicieuze cirkel — de kringloop der geschiedenis — wordt nu toch weer vicieus bij uitstek. Want de gemeene gratie opent de mogelijkheden der bijzondere genade, de algemeene geschiedenis houdt de baan vrij voor de bijzondere heils- en openbaringsgeschiedenis. Maar nu de slotsom, het benauwend effect: wie zich dan niet bekeert tot den God der geschiedenis, hij moge hier dan leven uit lankmoedigheid, maar de gemeene gratie zal hem niet behouden kunnen voor de eeuwigheid. En — de kringloop der wereld moge dan den vloek langs een omweg leiden (den kringloop van den Prediker), hij zal den vloek, komt hij te zijner tijd, nog zwaarder maken."

In de aangehaalde paragrafen geeft Ds. Schilder zijn beschouwing van Gods werk in zijn geheel.

Het is de grondbeschouwing van allen, die zich niet kunnen ontworstelen aan de "vicieuze" kromme lijn der gemeene gratie.

Daarom willen we dan ook in het bijzonder hierop de aandacht vestigen.

Het is ons niet te doen, om alles, wat de schrijver hier zegt te beoordeelen. Voor ons is het op het ooogenblik een kwestie van minder belang, wie het boek de Prediker heeft geschreven. Wij meenen, dat er tegen de voorstelling van Ds. Schilder, die de voorstelling is van vele anderen, nog wel veel is in te brengen. Hoofdzaak is wel, dat het volstrekt niet duidelijk is, en ook nog nooit door iemand duidelijk is gemaakt, hoe de schrijver, die zich zeer beslist aandient als Salomo, den zoon van David, koning te Jeruzalem, zich vrij kon pleiten van het bekende *pia fraus*, vroom bedrog, indien hij noch Salomo, noch zoon van David, noch koning te Jeruzalem was. En ook wil het ons voorkomen, dat er wel een andere verklaring kan worden gevonden voor het hoofdbezwaar tegen de voorstelling, dat Salomo de schrijver is geweest, het taaleigen van dit boek. Doch

voor ons is dit van minder belang op het oogenblik. Als dit ééne maar vaststaat, dat we in Prediker het niet te doen hebben met een beschouwing van een pessimistischen philosoof, die een al te zwartgalligen kijk op de dingen had, maar met de door den Geest Gods geïnspireerde waarheid, ons de werkelijkheid der dingen openbarend.

De dingen zijn in de werkelijkheid, zooals het boek Prediker ons hen teekent.

Van het tegenwoordig-aardsche, beschouwd op zichzelf, los van het eeuwige, van het leven, zooals hij het kan bezien, die zijn deel in dit leven alleen zoekt, geldt het in vollen zin des woords: ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid! Dit is nog iets anders, iets ergers dan hetgeen Ds. Schilder er in leest. De Prediker karakteriseert het tegenwoordig aardsche niet als *arm* en *ongenoegzaam*, maar als zeer beslist *ijdel*. Het heeft geen doel. Het bereikt geen bestemming. Het komt nergens. Het draait alles in het rond. Er is geen evolutie op het terrein van het aardsch-tegenwoordige. Alle streven en alle arbeid is daarom **ijdel.** 't Is al tevergeefsch. Zoo is het in de natuur. De zon arbeidt steeds door en volbrengt rusteloos haren loop, doch ze komt niet verder. De wateren worden altijd weer uit de zee gedragen met moeilijken arbeid, naar de toppen der bergen, om weer naar de zee af te stroomen. 't Is alles zoo dwaas en vruchteloos! En zoo is het met het menschelijk leven. Een geslacht komt, brengt een ander geslacht voort, gaat heen, en heeft niets anders voortgebracht dan hetgeen er reeds was. De arbeid van het individu wordt straks overgelaten aan anderen. Iets wezenlijk nieuws is er onder de zon nimmer. Wie zijn deel in dit leven zoekt, en het tegenwoordige scheidt van de toekomst en dan eerlijk de dingen beoordeelt, moet niet als de dwaas zeggen: mijn huis zal eeuwig staan. Er blijft voor hem maar ééne philosofie over, het grondbeginsel waarvan is: ijdelheid der ijdelheden, het is al ijdelheid! Maar ook voor den Prediker is er wel een sluitrede. De cirkelloop is niet het eenige, dat hij ziet en verkondigt. Hij laat ons niet in de philosofie der wanhoop. Neen, hij opent, temidden van den ijdelen cirkelloop der dingen, ook het uitzicht op het eeuwige. Want de mensch gaat naar zijn eeuwig huis. Daarom is van al wat hij leert het einde dan ook niet: ijdelheid der ijdelheden, maar: "Vrees God en houd zijne geboden, want dit betaamt allen menschen. Want God zal ieder werk in het gericht brengen, met al wat verborgen is, hetzij goed, hetzij kwaad." Er is dus ook voor het oog van den prediker, temidden van den kringloop van het tegenwoordige aardsche, een rechte lijn, die uitloopt op het eeuwig huis, op het gericht Gods. En het doel van het boek De Prediker ligt dan ook niet daarin "dat hij heel het natuurlijk leven, heel het niet door bijzondere openbaring gezegende leven, als gevangen onder het juk, onder het noodlot van den vicieuzen cirkel teekent," zooals Ds. K. S. het zijn "gruwzame verdienste" noemt; maar veeleer daarin, dat hij Gods volk, jong en oud, opwekt, om niet in dit ijdele leven zijn deel te zoeken, maar zich te plaatsen, door het vreezen des Heeren en het houden van Zijne geboden, op die rechte lijn, die naar het eeuwig huis der zaligheid ons voert.

De zaak is dan ook niet zooals Ds. Schilder haar voorstelt. Zijne voorstelling is dualistisch in den grond. Hij wil een oorspronkelijke schepping, die bestemd was, om in altijd hooger glans en heerlijkheid op te bloeien; een macht der duisternis die door de zonde het dier schepping onmogelijk maakte om hare bestemming te bereiden en die haar zoo regelrecht ter helle zou hebben doen varen; een ingrijpen Gods, waardoor Hij dit aanstonds ter helle varen der wereld verhinderde, om haar nu langs een omweg ter helle te leiden; en een alzoo bereiden van plaats voor de werking der zoogenaamde bijzondere genade. En tegen deze voorstelling, die op het standpunt der gemeene gratie wel niet veranderd worden kan, hebben wij zeer ernstige bezwaren. In de eerste plaats is het geen Schriftuurlijke, geen Gereformeerde gedachte, dat de schepping oorspronkelijk door God bestemd was, om van uit het eerste Paradijs steeds hooger op te klimmen in rechte lijn. Als we spreken van eene bestemming der schepping, dan bedoelen we toch zeker, dat God de Heere haar heur bestemming gaf. Het zou dus Zijn doel eerst geweest zijn om de schepping langs direkte lijn hooger op te voeren, in den weg van normale ontwikkeling, want Gods doel is de bestemming der wereld. Indien dit waar ware, dan heeft God Zijne bestemming, Zijn oorspronkelijk doel niet bereikt. En dat is een door en door on-Schriftuurlijke gedachte. Zij is zeker niet Gereformeerd. Wij stellen tegenover die verkeerde voorstelling dan ook de grondgedachte der Heilige Schrift, dat God al Zijn welbehagen doet, en dat daarom de dingen dan ook altijd hunne van God hun gegeven bestemming bereiken en dat langs den weg, dien Hij Zich van voor de grondlegging der wereld heeft gedacht. Het einde, dat Hij Zich heeft voorgesteld is de vereeniging aller dingen, die in den hemel en die op de aarde zijn, in Christus Jezus. Een andere bestemming heeft de schepping nimmer gehad. En die bestemming bereikt de schepping langs vaste lijnen. Want ook de weg tot die bestemming was bepaald. Het is de weg van zonde en genade. Als de schepping dan ook door de zonde des menschen onder den vloek komt, dan mist ze hare bestemming niet, maar dan werkt God Zijn raad uit en brengt Hij haar nader tot hare bestemming. En dan wordt de ijdele kringloop van het tegenwoordige eenvoudig het terrein, waarop God Zijn raad volvoert, Zijn eeuwig Verbond realiseert, en dat wel langs de antithetische lijn van Verkiezing en Verwerping.

Het is dan ook niet waar, dat er eene macht der duisternis is, die op eenig moment der geschiedenis God heeft verhinderd Zijn doel te bereiken met Zijne schepping. Dit is nimmer het geval. Deze voorstelling is volkomen dualistisch. Uit 's duivels oogpunt mag dit zoo schijnen, feit is, dat God Zijn raad uit-

voert en altoos door Zijne werken nader tot hunne bestemming brengt, ook als de mensch in zonde valt. En daarom is ook heel de voorstelling, als zou de Heere God iets hebben gestuit of verhinderd, niet de waarheid. Ook deze voorstelling rust op dezelfde dualistische gedachte, dat er een macht is buiten God, die Zijne schepping aanstonds ter helle had doen varen, indien God de Heere niet tusschenbeide ware getreden. God treedt nimmer tusschenbeide, Hij voert Zijn raad uit. Hij stuit nooit iets, want er is geen macht buiten Hem. Het gaat bij den Heere altijd recht op het doel aan. Ook is het niet waar, dat de schepping aanstonds ter helle zou zijn gevaren, indien er geen verhinderende werking van Gods genade tusschenbeide getreden ware. Immers, de wereld was op hare geschiedenis aangelegd. Er wordt geen geschiedenis tusschengeschoven. Zij was van den beginne zoo geschapen, dat ze eerst langs een weg van organische ontwikkeling hare voltooiïng bereiken kon. Het menschelijk geslacht kon niet ter helle varen, eenvoudig omdat het er nog niet was, behalve dan in het eerste menschenpaar. Daarom kan ook de zonde niet haar volle ontwikkeling bereiken en haar rijpe vrucht afwerpen in dat eerste menschenpaar. Eerst in heel het geslacht, langs den weg van organische ontwikkeling kon de mate der ongerechtigheid vol worden. En het oordeel kon niet komen in het eerste Paradijs, onmiddellijk na den zondeval, maar moest wachten op de voltooiïng aller dingen. Er was dan ook hoegenaamd geen sprake van stuiting. Alle dingen ontwikkelen zich organisch, naar het vaste bestel Gods, in de uitvoering waarvan nimmer eenige macht Hem heeft verhinderd. En ze ontwikkelen zich zoo, dat ze allen moeten medewerken tot de voltooiïng en volmaking van Gods eeuwig Verbond in Christus Jezus. De tegenwoordige wereld, geheel het tijdelijke aardsche leven, is eenvoudig het terrein, waarop God de Heere Zijn raad uitvoert, langs de vaste lijnen der verkiezing en verwerping. In den verworpen bolster wordt de verkoren kern rijp en als alles rijp geworden is wordt de bolster in het vuur geworpen.

De instelling van de geschiedenis is dan ook geen genade. Ook is tijd geen genade. Ook is het niet waar, dat tijd de ontwikkeling der dingen remt. Tijd remt niet, maar doet ontwikkelen naar een vast bestek. Tijd is geen uitstel, maar voert naar het einde, dood of leven. Wel zijn de dingen den uitverkorenen en den verworpenen gemeen, maar de gratie Gods blijft altijd particulier. Evenmin is het waar, dat Christus door dien zoogenaamden vicieuzen cirkel heenbreekt, zooals de schrijver beweert. Met de vleeschwording des Woords is er aan den loop van dien cirkel niets veranderd. Het terrein blijft zooals het is, tot den jongsten dag. De werkelijkheid leert dit dan ook wel anders. Nog altijd is de teekening van den Prediker waar, zoodra ge het tijdelijk-aardsche u losdenkt van het eeuwige. Nog altijd gaat de zon om en om en komt niet verder. Nog altijd dragen de regenwolken met moeilijken arbeid het water uit de oceanen, worden ze over het aardrijk ontlast, om straks weer te keeren naar de zee. Nog altijd baart het eene geslacht met moeite het andere, om te sterven met de gedachte, dat er niets nieuws is onder de zon. Het "ijdelheid der ijdelheden" geldt ook thans nog in zijn volle kracht. De kromme lijn is niet recht gemaakt, de cirkelloop heeft niet opgehouden, de vicieuze cirkel is niet verbroken. En dit zal ook zoo blijven tot den jongsten dag. De cirkelloop van het terrein vindt zijn einde in den jongsten dag, wanneer de elementen brandende zullen vergaan. Dan heeft alles zijn doel gediend. Het tijdelijke kan dan ophouden om plaats te maken voor het eeuwige.

De rechte lijn van Gods Verbond verandert den cirkelloop van het tegenwoordige niet, maar gaat er dwars doorheen. Daarom is het ook niet waar, dat deze rechte lijn historisch eerst zou zijn begonnen met de Vleeschwording, en dat het oude verbond niets zou hebben dan de kromme lijn van den vicieuzen cirkel. Wij kunnen bijna niet gelooven, dat Ds. Schilder dit zou bedoelen, maar toch kunnen wij hem niet anders lezen. Ook de rechte lijn van Gods Verbond, met hare antithese in de lijn der verwerping, loopt door heel de geschiedenis van de moederbelofte af. In de moederbelofte werd de wereld niet vastgelegd in haren cirkelloop, maar werd de antithetische lijn van Gods Verbond getrokken tot aan het einde toe. En die lijn loopt door heel de geschiedenis, ook van de oude bedeeling. Daarom kon ook toen Gods volk leven in de wereld als vreemdeling, zoekende de stad, die fundamenten heeft. Wel was dit alles nog in hope en kon de vervulling niet komen dan in de volheid des tijds, maar dit doet aan de historische werkelijkheid der zaak niet af of toe. Zoodat de conclusie is, dat de cirkelloop, die in den Prediker ons wordt geteekend, het terrein is, waarop God de Heere gelijktijdig Zijn rechte lijn des Verbonds trekt, naar den raad Zijns willens.

Als Ds. Schilder zoo de lijnen wil trekken, dan zal hij ook rekening kunnen houden met de verwerping.

Dat doet het artikel, waaruit we aanhaalden, niet.

En toch, dit hadden we wel mogen verwachten.

"Gemeene gratie" toch, moet eene genade Gods zijn, die de verkorenen en de verworpenen gemeen hebben.

Doch, zoodra men de verwerping wil handhaven valt alle mogelijkheid van gemeene gratie ten eenenmale weg.

Dit is zeer duidelijk uit het laatste gedeelte onzer aanhaling.

Immers, de schrijver pent daar het volgende neer: "Maar nu de slotsom, het benauwend effect: wie zich dan niet bekeert tot den God der geschiedenis, hij moge hier dan leven uit lankmoedigheid, maar de gemeene gratie zal hem niet behouden kunnen voor de eeuwigheid. En — de kringloop der wereld moge dan den vloeg langs eenen omweg leiden (den kringloop van den Prediker), hij zal den vloek, komt hij te zijner tijd, nog zwaarder maken."

Nu hebben we deze vraag reeds eerder gedaan in een ander verband, maar we willen het ook nog aan Ds. Schilder doen: waar is de genade voor de verworpenen in dit tegenwoordige leven, als het naar den bepaalden raad Gods alleen dient, om het oordeel te verzwaren?

Zoo moeten we toch, als Gereformeerden, spreken, niet waar?

De zaligheid is geen kansspel. De vloek komt te zijner tijd over al degenen, die naar den bepaalden raad en wil Gods verworpen zijn. Nu is, naar de voorstelling der gemeene gratie dit leven met zijn cirkelloop toch genade. Maar het kan alleen dienen, om den vloek nog te verzwaren. Is een leven van zestig, zeventig of tachtig jaren genade voor iemand, wien het moet dienen, om hem eeuwiglijk in 't verderf te storten?

En toch, dit laatste is niet te sterk gesproken.

De gemeene gratie leert, dat het "invoegen" van de geschiedenis genade is, ook voor de verworpenen. Ware er geen gemeene gratie gekomen, dan zou bij den val des menschen alles gedaan zijn geweest. Doch dan had de zaak zoo gestaan, dat er geen mensch buiten Adam in de hel gekomen was. Zou dat niet veel grootere genade geweest zijn voor degenen, die verloren gaan? Of is het niet waar, dat het beter voor een mensch is, niet geboren te worden, dan voor eeuwig in de hel gestort te worden?

Ds. Schilder heeft dit misschien wel gevoeld, toen hij de laatst aangehaalde woorden neerpende.

Daarom heeft hij slechts kunnen schrijven: *wie zich dan niet bekeert.*

Schrijf in de plaats daarvan: de verworpenen.

En ge weet geen weg meer met de voorstelling van de gemeene gratie.

Doch er is verschil in conceptie, in beschouwing der dingen, tusschen hen, die de gemeene gratie willen handhaven en ons.

En over dit verschil wilden we gaarne van gedachten wisselen, vooral met een man als Ds. Schilder.

Kan dat niet?

H. H.

---

**NOTICE**

Classis-vergadering staat, D. V., te worden gehouden Woensdag, 5 Februari, 1930, om 9 uur, in de Fuller Ave. Kerk. Denk s. v. p. om het veranderde uur: 9 uur 's morgens.

S. G. SCHAAFSMA, Stated Clerk

---

**NOTICE**

Het Curatorium vergadert, D. V., Dinsdagavond, 4 Febr., om kwart voor 8 in het kerkgebouw aan Fuller Ave. en Franklin St., Grand Rapids, Mich.

S. G. SCHAAFSMA, Secr.

## THE MAN LOT

In our former essay we asserted that Lot, though swayed by the vile lusts of his carnal self, was nevertheless one of God's righteous ones. The Apostle Peter speaks of his soul as being righteous. That Lot, irrespective of his grave faults, was as to the heart of his thoughts and dispositions, a true believer is evident from the manner in which he responds to the prediction of the Lord concerning Sodom. Though he had to be brought forth, he hurries on to the place of safety of his own accord. What moved him was faith in a Divine prediction. Not until he had reached Zoar did the destructive elements begin to make their appearance, so that all during his flight he was without the slightest tangible proof that he had set out upon a wise course. To be moved by an unseen disaster, the approach of which has become to us a matter of certainty because the Lord hath spoken, is to give unmistakable evidence of being the possessor of a kind of faith that was counted unto Abraham for righteousness. It was because Lot was the possessor of this faith that he quit Sodom for the mountains, and thus exhibited a kind of implicit trust in the Almighty that can be received as constituting the evidence that after all he was a child of God, capacitated by grace to count all things dung in order that the friendship of the Most High may be gained and retained.

As to Lot's wife, the fact that she had failed to progress beyond the reach of the destructive elements, shows her up as a woman devoid of this faith. True, she had permitted herself to be dragged to a point outside of Sodom. She failed, however, to progress beyond this point on her own initiative. With the outward pressure removed she came to a halt, turned her about and began contemplating her forsaken treasures, and thus showed herself up as a woman with whom the word of the Lord had no weight. The predicted doom, as yet unseen, failed to crystallize in her mind into an announcement about to be realized. She was altogether devoid of the implicit trust in God, common to every believer. Without any visible sign that what had been foretold would soon come to pass, she feels perfectly at ease as she stands there with her gaze turned toward Sodom, unable to make up her mind whether to return or to take after her husband and thus continue the fool flight. The Lord will decide the matter for her. While she lingers, the heavens belch forth fire and brimstone upon the cursed cities of the plain, and thus it is demonstrated unto her that the Lord's word is not to be trifled with. She is now in the possession of the kind of evidence without which the ungodly refuse to attach any significance to Divine predictions, the kind of evidence, namely, that can be approached by the physical sense organs — the ear, the eye and the hand. She will now continue the flight, but finds herself in the grip of a great terror, inspired by the changed aspect of her environs, so that she cannot move. Para-

lysed with fear, her life passes from her, and her corpse remains fixed to the ground to be incrusted with salt.

Lot's wife is the type of a class of men known as backsliders. Devoid of grace, they only run under pressure of some kind or other. They permit themselves to be dragged out of Sodom into the church but refuse to carry on of their own accord. They are the kind of people who need constant watching, who need to be perpetually urged to keep to the narrow way, to continue on the course set out upon. Left to themselves, they begin to lag, soon come to a halt, turn them about and begin to debate with themselves whether, in view of the fact that to continue will involve them in serious loses, it would not be just as well for them to break away from the company of refugees and return to Sodom though they have the Lord's word for it that Sodom will be destroyed. They cannot deny that the cities of the plain are centers of wickedness, yet to justify their stand they insist that the company of refugees to which they permitted themselves to be joined, and whom they learned to know from many years of personal contact, are no better than the Sodomites. Are they — these refugees, not of Sodom? Did they not make their money in Sodom by parleying with wicked men? To what length have they not gone, what were they not willing to concede in order that they might continue undisturbed in the plain? Why should I be dwelling more safely if joined to the one group than to the other? Such may be the reasoning responsible for the resolution to come to a halt and reconsider. It is the reasoning of willing ignorance that Sodom is about to be destroyed, and of the desire to continue walking in the lust of the flesh. While they linger and contemplate the loss of their wealth, disaster overtakes them. So they come by their just reward. For though they permitted themselves to be seized by the hand and to be brought forth, their hearts remained in Sodom because their treasures were there.

As for Lot, the question arises what the record of his career may have to say to us? What did he do that no one may do? In what respect and to what extent was he set before us as an example to be followed? Well do wo realize that Lot as well as Abraham is a type and must be dealt with as such. The knowledge that the men of our present world are exceedingly wicked before the Lord, that the world and all that is out of the world shall pass away, the command to come out from among them, do not involve us in the duty of retreating from the city and thus from the compass of the world into the dens and caves of the earth in this literal sense. The question what Lot did that we may not do, has already been answered. In coming under a yoke with the world, in joining himself to the society of the wicked for the sake of better pastures, in placing his light under a bushel in order to render himself inoffensive to the ungodly, Lot set an evil example. However, as one who being warned broke with the world he had joined, though aware that in doing so he would lose his entire substance; as one who when made to choose between the society of the ungodly and the caves of the earth, chose by faith the latter, — he is our example.

My reader, you continue in Sodom, though you have the Lord's word for it that you tarry in a doomed city? If so, you are not a man with the faith of Lot. For being warned he fled. It was his godless wife who lingered in the region marked for destruction. Once more, you refuse to have your entangling alliances with the world dissolved because it would involve you in the necessity of doing with a little less? Then you are not a man with the faith of Lot. For being warned, he quit his wicked environs though in doing so he lost all he had.

Lot had his faults indeed. Yet we must take care not to place him in a wrong light. As a refugee, making for the place of safety in response to a Divine prediction still to be realized when the flight was undertaken, Lot, and let us not forget it, shows himself up as one empowered by grace to attach to the word of the Lord the proper significance. With a view to the Lot who continued his career in the dens and caves of the earth, because the Lord had spoken, our prayer is, Lord, give us more men with the faith of Lot.

We say it again, we need not at this juncture quit the city for the dens of the earth. The Christian's career of spiritual and moral seclusion, is as yet not necessitating a mode of existence of this kind. However, place in the room of the word *city* the term *worldly organization* and the example Lot set when he quit Sodom shall have to be literally followed by us.

My brother, as a result of your having joined yourself to the society of the men of Sodom you have prospered. Allow me to say in passing that, though you may not be a member of a labor union or some other worldly organization, you are nevertheless residing in Sodom, if in your capacity of employer or employe, or in any other capacity, you swing yourself in line with the world and conform yourself to its scheme. If you defraud your neighbor, if your hands are full of blood, if you keep back by fraud the hire of the laborers who have reaped down your fields, if you have this world's good, and see your brother have need, and shut up your bowels of compassion from him, — you dwell in Sodom, though you reside in an community of angels. Well, then, have you, in consequence of your having taken up your residence in Sodom, prospered? You are rich? And if you can boast of a surplus of fifty dollars you had better count yourself rich instead of passing by self and applying what I now let follow to the man with larger means. Oh, how concerned we can be about that mote in the rich man's eye. However, if you or I were him, our interest in that mote would be apt to be slight. Don't you know that a paltry sum of fifty dollars can constitute the treasure of your heart as well as the five or fifty thousand; that you

may be working as hard and perhaps much harder to gain the second fifty as the rich man toils to add to his greater substance; that the smaller sum may be shutting off your view of heaven as well as the greater wealth the view of the rich man? What, then, is the sense of singling out the man with much means and making him the butt of our attack. What astounding hypocrisy! What I mean to say, once more, is that the record of the events of Lot's life tell me that both the man with small and the man with larger means shall have to enter upon the final lapse of their careers absolutely poor men even in the literal sense, if that wealth of theirs was made in Sodom. For how much of your substance would remain to you if you would return to him you defrauded what is coming to him, if ye would pay out to the laborer the hire you kept back by fraud? Would you deny with the career of Lot and the fate of his wife before your eye, that especially you must enter the kingdom a poor man? This woman perished because she could not detach herself from riches begotten in Sodom.

G. M. O.

---

## ABRAHAM AND COMMON GRACE

Before passing on we must fix our attention upon a view of Abraham's career — a view hatched out and developed by the late Dr. A. Kuyper — in conflict with the one broached by us. What we have been stressing is that Abraham lived alone; that the state of existence he willingly adopted was that of monad, a *spiritual-moral* and *social-political* recluse, or, in the words of the sacred narrator, that of a guest of the Canaanites, of a stranger in the earth, without a square foot of ground that he could call his own, exposed to a thousand dangers, the object of fear and scorn, yet dwelling safely because abiding in the shadow of the Almighty. Kuyper, on the other hand, delineated (in his *De Gemeene Gratie*) upon Abraham's seclusion in such a manner as to strip it of all significance. The matter he stressed is that Abraham set up divers connections with the tribes dwelling in Canaan, and thus linked up forever special with common grace. We present the following selections from *De Gemeene Gratie*:

"De geschiedenis van Abraham, en van de beide Groot-patriarchen na hem, verliep geheel anders dan de gewone opvatting omtrent zijn roeping zou doen vermoeden. Naar de gangbare opvatting toch werd Abraham uit Ur der Chaldeën weggeroepen, opdat hij in Kanaan, temidden van hem gansch vreemde stammen, op zichzelf leven zou, en door vermijding van alle aanraking met andere geslachten, het overblijfsel van de ware Godskennisse onvervalscht en onvermengd, als heilige erfenis, aan zijn nageslacht zou overleveren. Had het dan ook aan ons gestaan, om Abrahams leven te bestellen, we zouden hem zijn tente liefst in een eenzame streek hebben doen opslaan; als regel zou hebben gegolden, dat hij zich zoo weinig mogelijk met de omwonende stammen mocht inlaten; en slechts een weg van aanraking zou open zijn gebleven, te weten, dat alleen wie onder Abraham wilde komen en zich in zijn geslacht had willen inlijven, welkom zou geweest zijn binnen zijn tente. Maar overigens zou Abraham zich hebben moeten afsluiten van wat om hem heen woonde. Hij moest uit Ur weg, om niet besmet te worden met de in Chaldea heerschende afgoderij. En dus sprak het vanzelf, dat hij ook in Kanaan zich te spenen had aan wat in Ur oorzaak van zijn val had kunnen worden. Naar deze onderstelling zou Abrahams levenshistorie alzoo in volkomen *isolement* hebben moeten verloopen. Hij had temidden van de Kanaanietische stammen moeten omzwerven, gelijk een oliedrop op de wateren op en neer glijdt. Er door gedragen, er door omgeven, maar zonder ander dan afstootend contact.

"Slaat men nu daarentegen de veertien hoofdstukken in Genesis op, waarin ons kortelijk Abrahams levenshistorie wordt meegedeeld, dan vinden we van zulk een strenge afzondering, van zulk een scherp isolement, letterlijk niets, en staan we veeleer voor het feit, dat deze historie zeker niet uitsluitend, maar toch voor een zeer aanmerkelijk deel juist bestaat uit verhalen omtrent allerlei ontmoeting en bemoeiïng, die Abraham had met wat *buiten* zijn geslacht lag of raakte.

"Het loont ons dan ook de moeite, eenigszins nauwkeuriger na te gaan, wat daaromtrent vermeld staat, opdat de verkeerde indruk, die valsch doctrinarisme gaf, moge wijken voor den juisten indruk, dien het verhaal op ons maken wil. En dan blijft ontwijfelbaar, dat niet alleen in het woord van Abrahams roeping op de zegening *der volkeren* als einddoel nadruk werd gelegd, maar dat feitelijk heel zijn uitgaan naar en zijn optreden in Kanaan, en zijn leven als herdersvorst te midden der andere vorsten van Palestina, eer een zoeken van contact, een aanlegging van allerlei verbinding, een doen ontstaan van allerlei verhouding en betrekking was, dan dat er sprake kon zijn van een zich opsluiten en afzonderen. — Dit is zoo waar, dat zelfs de geheele voorstelling, alsof de verplaatsing uit Ur der Chaldeën naar Kanaan vooral die afzondering beoogde, ook met het oog op de in Egypte en Babylonië gevonden schriftelijke overblijfselen, gewijzigd zal dienen te worden. We zijn thans toch in het bezit van deels zelfs zeer uitvoerige schrifturen uit de eeuw waarin Abraham leefde . . . . "

The thought circulating through the above selection is: "The history of Abraham and of the two grandpatriarchs differs from that which the popular view would surmise. This view has it that Abraham's calling involved him in the task of retreating into some remote, unknown and uninhabited section of Canaan, where he could live quite alone and unnoticed for the purpose of transmitting as a pure and unadulterated heritage the true knowledge of God to his posterity. Should ours have been the task of arranging Abra-

ham's life, we would have had him pitch his tent in some secluded district, and adhere to the rule of setting up a connection with such only who desired to be joined to the social unit of which he was chief. For the rest, Abraham had to hold himself aloof from his environs. He had to quit Ur in order to escape the contagion of the prevailing idolatry of Chaldea. It follows, then, that he should keep his distance from everything in Canaan that could work his ruin. According to this view, Abraham had to live a life of seclusion. He had to rove about among the native tribes as an oildrop glides up and down on the surface of the water; borne and beset by the water, yet without contact except repelling.

"A hasty perusal of the record of Abraham's life, however, brings to light that Abraham's career in Canaan was not one of seclusion. Fact is that this record tells of divers meeting between him and all that lay outside the boundaries of his clan. It tells that he had much to do with the world at large and with all that had a bearing upon his generation. It is well worth our while to attend closely to what the sacred record asserts concerning the matter at hand. Doing so, it appears that the ultimate purpose of the call was the blessing of 'all nations'; that, further, Abraham's immigration to and his appearance in Canaan, his life as a pastoral prince in the midst of other princes of Canaan, must be viewed as an attempt on his part to establish new relations, set up divers connections, and to seek various points of contact rather than an effort to outrun the world. With a view to newly discovered Babylonian and Egyptian tablets, this view shall have to be modified. We are at present in the possession of lengthy writings of the century of Abraham." So far Kuyper.

Before commenting on the above selections, we let follow another from the same work. It reads: "Uit deze tamelijk uitgebreide verzameling nu weten we thans met vrij groote zekerheid, dat wie destijds uit Ur der Chaldeën naar Kanaan trok, volstrekt niet ontkwam aan den invloed der in Chaldea heerschende afgoderij, want dat uit Babylon de daar heerschende levenstoon en de daar inheemsche afgoderij reeds lang, eer Abraham bij Mamre aankwam, naar Kanaan was overgebracht. Er bestond, gelijk ontwistbaar blijkt, een zeer levendig verkeer zoowel met Egypte zuid-, als met Egypte en Babylon oostwaarts. Schier alles wat Abraham in Ur der Chaldeën achter zich liet, vond hij dus bijna evenzoo in Kanaan terug. We ontkennen daarom volstrekt niet, dat het breken met zijn familie, en het gaan wonen onder hem niet-verwante stammen, niet een scheidende invloed geoefend heeft. Het zoeken van een vrouw voor Izak buiten de Kanaanieten bewijst het tegendeel. Waar we slechts tegen opkomen is de voorstelling, alsof Abraham, eenmaal in Kanaan aangekomen, opeens temidden van een hem vreemde wereld stond, en van alle aanraking met die nieuwe om hem heen was afgesneden. Het doen uitgaan van Abraham naar het land dat de Heere hem wijzen zou, strekt dan ook veel meer om het terrein der openbaring (dat eerst in het hart van Azië was te zoeken, overmits in het hart van Azië, de oorsprong en bakermat van ons menschelijk geslacht had gelegen) alsnu te verplaatsen naar de kust van de Middellandsche zee, of wil men, wat men gewoonlijk de Levant noemt."

Translated, this selection reads: "From this fairly lengthy collections we learn with rather great certainty, that he quitting Ur for Canaan did not escape the influence of idolatry prevailing in Chaldea for the reason that this Babylonian idolatry and tone of life had spread to the plains of Mamre long before Abraham's arrival there. What is more, there existed between Egypt and Babylonia a lively intercourse. Most everything that Abraham left behind in Ur, he found again in Canaan. We do not deny that his breaking with his kinsmen and his taking up his residence among tribes strange to him exerted a separatory influence upon him. The fact that Isaac's wife was taken from a region outside of Canaan is proof to the contrary. What we merely wish to emphasize is that in immigrating to Canaan, Abraham came not into a world altogether strange to him, and that in this world he moved not about as a recluse. His immigration had for its purpose the shifting of the field or the domain of revelation (found until then in the heart of Asia, in as much as the cradle of humanity lay in the heart of Asia) to the coast of the Mediterranean sea." So far Kuyper.

We are at one with much of what the above-cited selections set forth. We, too, reject the view that Canaan constituted the asylum in which the Lord shut up Abraham in order that all contact between him and the world might cease. "When placed in the light of the facts," so we wrote in one of our former articles, "this view is seen to be altogether untenable. For to begin with, the type of religion and morality of the men with whom Abraham was thrown in contact in the new country, is known to be inferior to that of the community he was bidden to leave. The Canaanites were idolators, — a doomed race, engaged in filling the iniquitous' cup. The cities of this country were centers of ungodliness. Some of their number — the cities of the plain — had become even then proverbial for their wickedness. On the other hand, the region Abraham was bidden to leave constituted the cradle of the antediluvian humanity and thus the locality where the sacred traditions of Noah and the knowledge of the service of the true God were being preserved. The aforesaid region constituted the center from which the fathers of the races encountered by Abraham in Canaan had emigrated. And knowledge of God was dim, and profanity gross in the degree that the distance between the new settlements and the homeland was wide, so that the conviction cannot be escaped that, had it been the purpose of God to place Abraham beyond the reach of the demoralizing influence of idol-

atry, he could have done no better than to permit him to remain where he was." So we wrote in a former article.

We are also at one with the statement found in the selection from *De Gemeene Gratie* that Abraham instead of retreating into some remote and uninhabited section of Canaan, where he could live alone and unnoticed, kept himself before the eye of the Canaanites; that the wall of literal estrangement between him and the natives was of necessity soon broken down. Allow me to quote from a former article. "That he (Abraham) led the life of a sojourner and dwelt in the land of Canaan as in a strange land, cannot be held to imply that he was not on speaking terms with the men in whose land he had taken up his residence; that, in other words, he remained a total stranger to the feudal lords of Canaan, and studiously avoided all contact with them. The record of Abraham's life in Canaan is interspersed with notices with which the aforesaid view of the relation this patriarch sustained to the princes of Canaan, is in conflict. It was in conjunction with Eshcol and Aner the Amorites as his confederates, that Abraham brought back his brother Lot. Co-operation of this kind necessarily presupposes a lively acquaintance between the consolidated parties. Abimelech the Philistine lord and Abraham were likewise old-time acquaintances, as is evident from the words that passed between them on the occasion of their meeting at Beersheba. This lord had observed that God was with the Hebrew having entered his territory, and therefore had him (Abraham) swear that he will not deal falsely with him, nor with his son, nor with his son's son, but shall do unto him according to the kindness that he had done unto Abraham. The reason then this chieftain advances for the proposed covenant is the generous treatment afforded Abraham in the past. Abraham's dealings with the sons of Heth may also be cited as positively proving that the wall of literal estrangement between Abraham and the chiefs of the tribes of Canaan had been broken down. The meeting between Abraham and Melchizedeck points in the same direction. The view, then, that Abraham held himself completely aloof from, and entered in no connection whatsoever with the people in whose midst he dwelt, is proven to be untenable. To remain in a literal sense a stranger to a next door neighbor is altogether impossible. If Abraham's loyalty to God depended upon a literal estrangement of this kind, it would have been a thing of short duration." So we wrote.

There are still other statements found in that particular chapter of Dr. Kuyper's work from which we quote, with which we are at one. Wrote Kuyper: "Onhoudbaar en valsch bleek alzoo de echt-Joodsche, helaas, ook onder sommige Christenen nog altoos gangbare voorstelling, alsof God de Heere met Abraham's roeping voorloopig afscheid nam van de volken; zich van nu af eeuwenlang schier uitsluitend met Israel bezig houdt, en alzoo eerst op den Pinksterdag de volkeren weer uit deze vergetelheid worden opgeroepen. Naar die voorstelling toch zou in Gods bestel over Abraham alles hebben moeten strekken, om hem af te zonderen van de natiën, af te scheiden van zijn omgeving, en af te sluiten van het leven der volkeren . . . "

We translate: "That with the call of Abraham, God for the time being took leave of the nations to be occupied exclusively with Israel; that not until the day of Pentecost were the nations again brought forth out of the silence into which they had been made to disappear, is a view untenable and false. According to this conception the Divine arrangement of Abraham's life should have tended to exclude him from the life of the nations, to separate him from these nations, and to shut him off from his environs . . . "

We are at one with the thought circulating through the above selection. In a former article we wrote: "The exponents of the above view in addition to regarding the land of Canaan as a sort of monastery into which Abraham was ordered to retreat, to close the door forever upon a forsaken world, maintain that the family of Abraham constituted in turn the asylum into which the Lord retreated in order to preserve the knowledge of His name." We concluded with averring that the entire view that God was compelled to retreat with Abraham into monastery is a thought-structure reposing on a basis constituted of Pelagian and Anabaptistic tenets. It is the outgrowth, further, of an extremely superficial conception of Abraham's mode of life . . . . "

So, then, we go along with Kuyper in respect to his insistence upon the fact that Abraham instead of retreating from the world into some remote and forgotten section of Canaan where he could live alone and forgotten, took up his residence in the very presence of the lords of Canaan. To deny this is to defy the plain testimony of the record of Abraham's career in Canaan. Kuyper, however, gave to this particular state of existence of Abraham a wrong construction. According to Kuyper's view, Abraham made it a point to keep himself in evidence in Canaan in order to set up a connection between particular and common grace, and to lay the foundation for a higher cultural development destined to embrace all of life and the entire world. Wrote Kuyper: "De apostelen sluiten zelden aan Mozes, maar gedurig aan Abraham aan, om juist in Abraham's roeping, in het karakter van zijn geloof, en in de leiding Gods met hem duidelijk den onverbrekelijken band tusschen de particuliere genade in Israel en de gemeene gratie onder de volken te doen uitkomen." We translate: "The apostles very rarely take as their point of procedure Moses but nearly always Abraham. They do so to show in the calling of Abraham, and in the character of his faith, the indissoluble connection between the particular grace in Israel and common grace." And again: " . . . toch treedt ook dat geheel tijdelijk nationale isolement niet in, dan na-

dat in de historie der patriarchen, en zeer bijzonderlijk in het leven van Abraham, de breede fundamenten gelegd zijn voor een hoogere ontwikkeling, die alle volken omvatten en heel het leven der wereld in zich sluiten zal." We translate: "Israel's temporary national isolation does not begin until after the broad foundations have been laid, in the history of the patriarchs and especially in the life of Abraham, for a higher development that will embrace all of life and the whole world." By this *higher development* is meant the culture of common grace. There is then according to Kuyper an unbreakable connection between particular and common grace. And the setting up of this connection and the laying of this foundation consisted, according to Kuyper, in Abraham's keeping himself much in evidence in Canaan, and in his entering into contact occasionally with the tribes surrounding him. Preposterous! According to Kuyper, Abraham set up these connections and kept himself before the eye of the lords of Canaan for the very purpose of laying this foundation and of linking up the two kinds of grace. Can it be, however, that he took up his residence before the face of the princes of Canaan for the aforesaid purpose? If not, what may have been the purpose? The answer is found in a former article of ours. It reads: "For one thing to dwell in this dark and sin-stricken region as the walking altar of Jehovah, as the friend-servant of the Most High, as one emitting in this dark area the pure light from heaven, as the espouser, finally, of the cause of God." That such was indeed one of the purposes of Abraham's sojourn in Canaan is evident from the notices respecting his conduct in this land. As was before said, Abraham, in agreement with his calling, builded an altar to the Lord in every important district of the land where he would temporarily settle. This building of altars and calling upon the name of the Lord were acts constituting a public worship and amounted on the part of Abraham to a confession of the name of Jehovah before a race of men who, also according to the admission of Kuyper, (Kuyper appeals to the Babylonian tablets in support of the proposition that the idolatry of Chaldea had spread to Canaan, see the above-cited selections) had made a beginning of corrupting their ways before the Lord. Abraham's task was clear. In Canaan he, as well as God's church of any period, was made to encounter the wiles of the devil, and to wrestle against principalities, against powers, against the rulers of darkness of this world, against spiritual wickedness of high places. His was the task therefore of taking to himself the whole armour of God, "that he might be able to stand in the evil day, and having done all to stand." Abraham resided in Canaan as a sheep among the wolves and as a sheep had to fight the battles of the Lord. Such was at least one of the purposes (there were of course other purposes which we shall treat in other connection) of the call. If not, Abraham is the one exception to the rule that the church of Christ is the city on the hill which by its light condemns the world and draws out the world those foreknown by God before the world's foundation. This being Abraham's calling in Canaan, it follows from the very nature of the case that he might not retreat into some isolated, forsaken and forgotten region of the land. But aside from this, it is most questionable whether Abraham could have found such a secluded spot. The land may have been sparsely settled, yet not so sparsely as to permit a pastoral prince with herds and flocks and a large retinue to retreat into oblivion.

Kuyper in that particular section of the volume of the work from which we quoted (Volume I, p. 320-340) is in conflict with himself. In this section he gives his readers to understand that the idolatry of Chaldea had spread to Palestine. Thereupon he strives to prove the proposition that as a whole the Canaanites were a people dwelling on a high enough moral and spiritual plain to permit Abraham to dwell with them on a common footing. We do not deny that traces of piety still remained, that in Canaan could be found individuals and groups of individuals who still feared and revered the name of God. However, that the Canaanites as a whole were a fit people to be affiliated with is in conflict with the notices of the book of Genesis. That Kuyper, on the other hand, insists that the seed of corruption had not even begun to germinate when Abraham entered the country, must be explained from the fact that he uses these tribes as the connecting link between special and common grace.

We will continue this discussion in the next issue.

G. M. O.

---

## DOOD EN LEVEN

'k Ben jong geweest, 'k werd oud, maar ben van sterven vrij.
Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij.
Ik ben met Hem gekruist, gestorven en begraven,
En ook weer opgewekt; en nu zie ik de haven
Der eeuwigheid aan gindsche kust mij naderen.

En woelt de dood dan niet nog in mijn aderen?
O neen, sinds hem zijn prikkel werd ontnomen
Heb ik van hem het kwade niet te schromen.
Al wat hij nu nog doet is mij losmaken van
Wat met mij niet den hemel ingaan kan,
En straks, als ik genoeg op aarde heb geleefd
Draagt hij, waarvoor ik vroeger heb gebeefd,
Mij, als de knecht van God, in Abrams schoot,
Dat is mijn leven, en dat is nu ook mijn dood.

---

Waar men het Woord openlijk vervolgt, daar wil het zijn; en waar het vrij openlijk is, daar wil men het niet hebben. —Luther.

## ADVIEZEN AAN DE SYNODE

### 1. Nog Eens: Over de Absolutie

Als we hierboven schrijven: *Adviezen aan de Synode,* dan bedoelen we de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerken, die, D. V., in Juni van dit jaar weer staat gehouden te worden te Grand Rapids, Mich.

Eigen Synode hebben we nog niet.

Het is in onze kerken vooralsnog om praktische redenen verstandiger, dat we onze Classis nog niet verdeelen.

Ze zou anders wel in tweeën kunnen worden gesplitst. We kregen dan een Classis Oost en een Classis West. Tot de laatste zouden dan zeven gemeenten behooren, die tezamen thans vijf predikanten bezitten. Tot de eerste behoorden dan negen kerken, die vier dienstdoende predikanten hebben. Zulk eene splitsing zou dit voor hebben, dat het ongetwijfeld veel onkosten zou besparen. En in de toekomst zal het ook nog wel zoo worden, zoo de Heere wil.

Doch thans zijn er nog te veel omstandigheden, die tegen zulk eene splitsing pleiten.

We hebben dus nog geen Synode.

Daarom kunnen we ook nog niet onszelven bezig houden met adviezen te schrijven voor eigen kring. En zoodoende hebben we nog eenigen tijd over, waarin we gaarne de kerken dienen, waarin we vroeger een plaats hadden.

Dit is ook nog een beetje vrucht van oude gewoonte.

Want, toen we nog een plaats hadden in die kerken, gaven we ook advies. We kunnen met die gewoonte maar noode breken.

Ook kunnen we, zonder nu in het minst te willen roemen, er op wijzen, dat ons advies dikwijls wel juist was, en als het opgevolgd werd, wel goede vruchten afwierp.

Op ons advies, b.v. werd in 1918 de voorstelling van Ds. Bultema veroordeeld. En ieder zal toestemmen, dat deze veroordeeling juist was. Het is wel duidelijk gebleken, dat het Chiliasme van dien broeder geen plaats heeft op Gereformeerd erf.

Mede op ons advies werd het onderwijs van Dr. Janssen veroordeeld door het Curatorium en door de Synode van 1922. En de Christelijke Gereformeerde Kerken in het algemeen zullen wel toestemmen, dat ook in dat geval ons advies wel juist was en tot zegen van de Kerken had kunnen zijn, indien men op de lijn van 1922 voortgegaan ware.

*Tegen* ons advies in heeft men ons uit de gemeenschap dier kerken gebannen. En schier ieder, die de oogen niet moedwillig sluit voor de werkelijkheid, stemt thans toe, dat dit een fout was en dat de geschiedenis van 1924 nimmer had moeten worden afgespeeld.

Nog eens, we halen deze historische voorbeelden thans niet op, om te roemen, doch om kracht bij te zetten aan de adviezen, die we thans weer bedoelen te geven.

En we zouden gaarne zien, dat de R. F. P. A. deze adviezen straks netjes in brochure-vorm liet verschijnen en allen kerkeraden, zoowel als zooveel mogelijk leden der Christelijke Gereformeerde Kerken toezond.

Natuurlijk plaatsen we ook thans, evenals twee jaren geleden, op den voorgrond het advies, dat de Synode de besluiten van 1924 in re de gemeene gratie herroepe, de Drie Punten voor ongereformeerd verklare en het werk der beide Classes, Grand Rapids West en Grand Rapids Oost, waardoor drie Gereformeerde leeraren, die ook thans nog algemeen als Gereformeerd worden erkend, ten strengste veroordeele. Tevens moest de Synode dan besluiten om onze Prot. Geref. Kerken te verzoeken, om als zusterkerken met de Chr. Geref. Kerken samen te werken tot opbouwing van Gods Koninkrijk.

Dit advies staat op den voorgrond, omdat er geen heil voor de Chr. Geref. Kerken te verwachten is, tot ze weer recht hebben gemaakt, wat in 1924 krom gezet is. Heeft men eenmaal een verkeerden weg gekozen en is men een verkeerde richting ingeslagen, dan baat geen advies, tot men op zijn schreden is teruggekeerd en de zuivere richting weer inslaat.

Daarom dit advies allereerst.

We willen hierover verder niet uitweiden. Gronden er voor hebben we reeds lang aangevoerd. We kunnen er slechts aan toevoegen, dat thans ook gebleken is, dat de Drie Punten eene afwijking zijn van Calvijn. En overigens weet schier ieder wel, dat de geschiedenis van 1924 niet het licht van recht en waarheid kan verdragen. Daarom zullen we verder geen woorden over dit onderwerp verspillen.

En dan willen we thans allereerst de aandacht vestigen op de netelige kwestie van de nieuwe Orde van Eeredienst.

We hebben nauwkeurig kennis genomen van hetgeen er over deze kwestie werd geschreven, alsmede van hetgeen door verschillende Classes in betrekking tot haar werd besloten.

Ook hebben we een exemplaar ontvangen van Deel I van de *Agenda* der Synode, waarin een rapport voorkomt van de Commissie, die in 1928 door de Synode werd herbenoemd, om verder met advies in deze zaak te dienen.

Het gaat in deze zaak voornamelijk over de Absolutie.

De Commissie heeft gemeend, dat het voornamelijk *de naam,* die men aan dit element der nieuwe orde gegeven heeft, is, die oorzaak geworden is van den heftigen tegenstand, dien de orde ondervond in de kerken. Daarom heeft ze op hare verantwoording genomen, om dien naam te veranderen, en dit stuk thans aan te duiden door *Assurance of Pardon,* Verzekering van Vergeving.

Ook beantwoordt in dit rapport de Commissie verschillende bezwaren, die ingebracht zijn tegen dit deel

der nieuwe orde. Het is echter te bejammeren, dat de Commissie het hoofdbezwaar als van niet veel gewicht heeft beschouwd en ook als zoodanig heeft behandeld. We zullen trachten dit deel van het rapport zoo getrouw mogelijk vertaald hier weer te geven. Ge kunt het vinden op p.p. 56, 57 *Agenda*:

"Er blijft nog slechts het bezwaar, dat volgens Vr. 84 van onzen Catechismus de Verzekering der Vergeving behoort bij den dienst des Woords, en dat het verkeerd is, om ze een plaats te geven in een ander gedeelte van onzen Openbaren Eeredienst, afgezonderd van den Dienst des Woords. Op die wijze, zoo wordt beweerd, wordt de verkeerde indruk gegeven, dat de Verzekering der Vergeving, door de liturgische handeling gegeven, heel iets anders is en van veel meer waarde dan de verzekering van vergeving, die gegeven wordt in de prediking des Woords.

"Uwe Commissie merkt op, dat dit bezwaar zeker niet zeer gewichtig is. Naar onze meening is de verzekering van vergeving in den liturgischen dienst gegeven niet iets, dat radicaal verschilt van dezelfde verzekering, zooals ze gegeven wordt in den Dienst des Woords, maar dat deze twee wezenlijk gelijk zijn. De eerste is eene verzekering van vergeving in officieele (ambtelijke?) taal gegeven, de taal der Kerk, of bij voorkeur misschien in taal, die direct aan Gods Woord is ontleend. De laatste is een verzekering van vergeving gegeven in de taal van den prediker, het Woord Gods verklarende en toepassende. Het schijnt ons toe, dat er plaats is voor beide in onzen Openbaren Eeredienst. De Catechismus in Vr. 84 bedoelt toch zeker niet te leeren, dat de verzekering van vergeving *alleen en uitsluitend* gegeven mag worden in de prediking. Indien dat het geval ware, zoo waren onze Gereformeerde vaderen wel zeer in tegenspraak met zichzelven, want zij hebben zulk eene verzekering van vergeving in vele van onze liturgische formulieren ingevoegd. De verzekering van vergeving wordt door den Dienaar gegeven in den naam van zijn Zender, niet slechts in de prediking en in den liturgischen dienst, maar niet minder in zijn herderlijk werk, krankenbezoek, etc.

"Bovendien moeten we niet vergeten, dat wij altijd gehad hebben en nog hebben het Lezen der Wet als een liturgisch element in onzen eeredienst. Hetzelfde bezwaar zou ook voor dit stuk gelden, want moet de wet niet worden gepredikt in den Dienst des Woords, zoowel als het Evangelie? Indien een element, dat in den Dienst des Woords gevonden moet worden, niet terzelfder tijd mag worden ingevoegd in den liturgischen dienst, dan wordt het hoog tijd, dat we lezing der Wet uitlichten uit onzen Openbaren Eeredienst. Het zou wel zeer inconsequent zijn, om er dan op te staan dit element te behouden. Maar — niemand heeft er bezwaar tegen om dit te behouden. Wat bezwaar kan er dan tegen zijn, dat we het wezen van het Evangelie in den liturgischen dienst invoegen? Is er een reden, waarom de Wet moet blijven behouden en het Evangelie een eereplaats in onze liturgie moet worden geweigerd?

"Als het bezwaar geopperd wordt, dat het invoegen van de Verzekering van Vergeving in den liturgischen dienst gemakkelijk kan leiden tot een dood formalisme, dan stemmen we gereedelijk toe, dat dit gevaar bestaat en wel voor de aandacht moet worden gehouden. In geheel onzen dienst moeten we tegen het gevaar van formalisme op onze hoede zijn. Maar we houden staande, dat dit gevaar veel grooter is zonder dan met het element van Verzekering van Vergeving in onzen liturgischen dienst. Het Lezen der Wet, zooals we dat thans hebben, als een afzonderlijk element namelijk, zonder gepaste elementen, die er op volgen, heeft weinig of geen liturgische waarde, en wordt zeker een mechanisch stuk van den dienst, dat we afhandelen zonder dat we het gewicht er van beseffen. Maar wanneer het lezen der wet wordt opgevolgd door een belijdenis van zonden en dit weer door een afkondiging van het Evangelie, zal er veel minder gevaar zijn om in dood formalisme te vervallen."

De Commissie stelt eindelijk aan de Synode voor, om het invoeren der nieuwe Orde van Eeredienst niet meer bindend te stellen voor alle kerken, maar het geheel en al over te laten aan de vrijheid der verschillende gemeenten. De gronden voor dit advies zijn:

a. Dat de meerderheid der kerken niet rijp is voor het invoeren der nieuwe orde.

b. Door het element van dwang weg te nemen zal worden voorkomen, dat de kerken zich niet op hun gemak gevoelen door allerlei aanmaningen van Classes en Kerkvisitatoren, de gewetens worden niet bezwaard en kerkelijke vrede en harmonie worden bewaard.

Nu willen we met dit laatste advies beginnen.

De Commissie stemt toe, dat de meerderheid der Kerken niet rijp is voor het invoeren der nieuwe orde.

Dit is niet geheel juist en ook eenigszins pedant uitgedrukt. Het wil eigenlijk zeggen: De zaak der absolutie is zelf wel goed. Wij, leiders en een kleine minderheid der kerken, besluiten, dat ze goed is. Maar het overgroote deel onzer kerken is nog niet ver genoeg ontwikkeld, is nog wat al te nauw van ingewanden, om dit ook te zien. De groote meerderheid moet nog veel leeren. En als ze maar onderwezen worden, dan zullen ze vanzelf leeren inzien, dat de minderheid het in dezen bij het rechte eind heeft!

Daarin zit het pedante.

De schare, die de wet niet kent, is nog niet rijp!

De Commissie verheft zich boven den consensus der Kerken. Een kleine minderheid zegt: wij zijn rijp, de kerken nog niet! Als die halfrijpe kerken nu ook nog rijp worden, dan is de zaak beslist.

En de Commissie vraagt aan de Synode, dat ze dit ook zal uitspreken!

Ze wil mannen als Ds. G. J. Haan, geheele kerkeraden, gemeenten, classes toevoegen: ge zijt nog niet rijp! Daarom zijt ge op de nieuwe orde van eeredienst tegen!

De Synode zal weer gaan heerschen, zal zich weer gaan verheffen, boven de overtuiging der Kerken!

Dit is weer Roomsch. Het is weer het zich verheffen der Nieuw-Testamentische priesters (die er buiten het priesterschap der geloovigen niet mogen zijn) boven de schare, die de wet niet kent.

En dat mag geen Gereformeerde Synode doen. Zij zou hiermede op het hart der Kerken trappen. Het is eene ontkenning van de mondigheid der geloovigen. Als deze het niet eens zijn met hetgeen eene Synode besluit, dan wordt hun eenvoudig toegevoegd: ge zijt nog niet rijp! Het is eene beleediging voor de Kerk van Christus. Zoo mag geen Gereformeerde Synode spreken.

Vooral niet in dit geval.

Want de uitdrukking van de Commissie is ook niet waar.

De geschiedenis der laatste twee jaren heeft niet bewezen, dat de Kerken voor het invoeren der nieuwe orde niet rijp zijn, maar dat ze er op deugdelijke gronden *beslist tegen* zijn. Dit is waar van het overgroote deel der Christelijke Gereformeerde Kerken. De gemeenten, die de nieuwe orde van eeredienst hebben ingevoerd, maken zeker maar een zeer klein procent uit van het geheel der Kerken. En de meerderheid heeft niet betoond, dat ze niet rijp waren, maar dat ze de oogen open hadden voor dit nieuwe gevaar.

Bewijs hiervoor is, om maar iets te noemen, het besluit, dat Classis Zeeland nam in deze zaak; we lezen in *De Wachter* van 4 Dec. 1929:

"De Commissie inzake den Nieuwen Vorm van Eeredienst leverde een breed en welomschreven rapport en advies. Een copie van dit rapport was reeds vooruit verzonden aan de kerkeraden, en uit de lastbrieven bleek, dat allen behalve één instemde(n) met den geest en de strekking van het advies hierin bevat. De Commissie werd verzocht een verkorte formuleering van haar advies, staande de vergadering, in te dienen. In de namiddagzitting bood de Commissie haar advies in verkorten vorm aan, hetwelk luidt als volgt:

" 'Dat de Classis bij de Synode, die, D. V., 1930 zal gehouden worden, aandringe op herroeping van het besluit der Synode van 1928 inzake den Nieuwen Vorm van Eeredienst. Gronden:

" '1. De Nieuwe Vorm van Eeredienst zal niet de gewenschte eenheid tengevolge hebben, maar de veelvormigheid bevorderen.

" '2. Het feit dat deze Nieuwe Vorm van Eeredienst uitdrukkelijk en met zoovele woorden bestemd is voor de *Main Service* brengt ons op een verkeerd spoor.

" '3. Doordat het aantal elementen, die van Zondag tot Zondag herhaald moeten worden, vermeerderd wordt, zal het gevaar om in vormendienst te vervallen grooter worden, en vooral door het gezamenlijk opzeggen van het Onze Vader en de Twaalf Artikelen.

" '4. De Nieuwe Vorm van Eeredienst verstoort de rust der kerken.

" '5. Het element van de Absolutie of Verzekering van Vergeving:

" 'a. behoort thuis in de prediking en in het gebed, en ligt wat den inhoud aangaat reeds in den zegengroet;

" 'b. Wordt als aparte formule gansch en al niet gevorderd door de Heilige Schrift;

" 'c. staat historisch zeer zwak;

" 'd. is door zijn ambtelijk karakter oorzaak dat de geheele Vorm van Eeredienst weer veranderd moet worden, zoodra de diensten door een niet-geordend persoon worden waargenomen.

" '6. Het besluit van de Synode van 1928 met betrekking tot den eeredienst is in flagranten strijd met het besluit van diezelfde Synode om het aparte koorgezang in den eeredienst over te laten aan de descretie van den plaatselijken kerkeraad.

" '7. Alhoewel het natuurlijk juist is dat een breedere vergadering, bijvoorbeeld de Synode, heeft te zorgen voor de zuiverheid van den eeredienst, volgt hieruit niet dat de Synode nu ook het recht zou hebben, om tot de kleinste bijzonderheden bindend te bepalen wat voor elke gemeente de volgorde van de elementen van den eeredienst moeten zijn, en daar dan nog bij te bepalen dat *the classes shall urge the consistories especially through the church-visitors to make progress in the matter.*"

Laat nu op dit oogenblik de inhoud van dit rapport maar eerst buiten bespreking.

Daarover gaat het thans niet.

Maar stel tegenover dit welomschreven besluit nu eens het advies der Commissie der Synode *ad hoc*, dat de meerderheid der kerken niet rijp is voor de invoering van de Nieuwe Orde van Eeredienst, en ge gevoelt, hoe onwaar, hoe pedant zulk eene verklaring zou zijn, ging ze er op de Synode door.

De broeders van Classis Zeeland toonen in dit rapport niet, dat ze niet rijp zijn, incompetent zijn om over de dingen te oordeelen, nog wat achteraan komen en alle kenteekenen bezitten van wel spoedig, in elk geval vroeger of later rijp te zullen worden. Integendeel toonen ze, dat ze voor zichzelf kunnen denken, dat ze over het besluit van 1928 in re de nieuwe orde van Eeredienst hebben nagedacht en geoordeeld en voeren gronden aan, waarop naar hunne meening dit besluit moet worden herroepen.

En zoo is het niet alleen met Classis Zeeland. Zoo staat het met de meerderheid der Kerken.

Daarom adviseeren wij dan ook de Synode, om dit deel van het advies der Commissie niet te aanvaarden.

En in plaats daarvan adviseert *The Standard Bearer*, dat de Synode besluit om heel het stuk, dat betrekking heeft op den zoogenaamden dienst der verzoening, de absolutie inhoudende, uit de Orde van Eeredienst te lichten en er iets beters voor in de plaats

te schuiven, om de invoering der verbeterde orde dan aan te bevelen, maar niet bindend te stellen.

De Verzekering van Vergeving in eene liturgische handeling in plaats van in de prediking des Woords is nu eenmaal een Roomsche idee en de Chr. Gereformeerde Kerken zijn metterdaad niet Roomsch genoeg om dit element te aanvaarden.

Dit is wel metterdaad het gewichtigste argument tegen de invoering der Absolutie.

De Commissie wil dit niet zien, ziet het althans niet, spreekt uit, dat dit argument van weinig gewicht is. Maar ze ziet mis. Want immers is het een door en door Roomsche gedachte, om de sleutelmacht, die men in deze Absolutie wil uitoefenen, te verleggen van het Woord naar de ambtelijke waardigheid van den predikant.

En toch, dat is de bedoeling. Wilde men den Dienst der Verzoening nu nog alleen invoeren als een middel ter verrijking van den Openbaren Eeredienst, zoodat in dit gedeelte van den dienst de bewuste, geloovige gemeente uitspreekt, dat zij met God verzoend is en vergeving der zonden deelachtig is, er zou geen principieel bezwaar zijn, ofschoon ook dan nog de schijn des kwaads niet lichtelijk te vermijden zou zijn, dat door een ambtelijke uitspraak de gemeente verzekering der vergeving ontvangt.

Maar zoo staat de zaak niet.

De Commissie sprak in 1928 duidelijk uit, dat er in de Absolutie, krachtens haar ambtelijk karakter sleutelmacht zit. Zij moet een genademiddel zijn, om de gemeente, vooral de twijfelenden, te verzekeren van hun deel aan Christus en de vergeving der zonden. De kracht van dit genademiddel zit niet in het Woord, maar in de ambtelijke waardigheid van den persoon des Bedienaars van dat Woord.

En dat is een door en door Roomsche gedachte.

Wij moeten dien kant juist niet uit. Veeleer moeten we van dezen Roomschen zuurdeesem worden gezuiverd, ook voorzoover we er nog niet van verlost zijn.

De verzekering der gemeente in het geloof, dat ze gerechtvaardigd is voor God in Christus, wordt niet bewerkstelligd door ambtelijke waardigheid, door een officieele uitspraak van den predikant, maar door de volle en rijke verkondiging van het Woord *alleen*.

De predikant moet juist verlost worden van zijne inbeelding, voorzoover hij in dien waan verkeert, dat zijne gemeente zal worden opgebouwd en versterkt door ambtelijke waardigheid en deftig gedoe. Hij kan dit, in dien verkeerden zin des woords, gerust geheel afleggen. Doordat hij nu eens heel deftig en met veel ambtelijke waardigheid van zijn hoogen kansel de gemeente toeroept, dat hare zonden vergeven zijn, wordt de gemeente geen zier rijker, wordt de twijfelende geen zier vaster, maar wordt wel het gevaar in de hand gewerkt, dat zij, die werkelijk geen deel in het rijk van Christus hebben, op dat ambtelijke woord van den dominé zich gaan verlaten, om met dat woord geblinddoekt naar de hel te gaan.

En als hij zich van dien verkeerden waan heeft verlost, moet hij zich vooral goed voor de aandacht stellen, dat zijn taak bestaat in het bedienen van het volle, rijke Woord Gods.

Hij moet niet op Zondag in zijn Prince Albert heel waardig en ambtelijk doen, om daardoor de gemeente te verzekeren in haar allerheiligst geloof, om dan des Maandags een visscherspakje aan te trekken en uit te rusten van zijn moeilijke bezigheid van den Zondag; maar hij moet leeren, om zeven dagen in de week in het zweet zijns aanschijns zich toe te leggen op het onderzoek van Gods Woord, opdat de gemeente opwasse in de kennis en genade van onzen Heere Jezus Christus.

Hij moet niet den liturgischen dienst uitrekken, om de prediking des Woords nog korter te maken, dan ze nu reeds is.

Maar hij moet de gemeente onderwijzen in al den raad Gods.

Daarin *alleen* ligt zijn kracht en het heil der gemeente. Gods volk gaat niet verloren omdat er geen priesters zijn in priestergewaad met veel waardigheid en ambtelijk gedoe, maar omdat het geen *kennis* heeft.

Daarom is het advies van *The Standard Bearer*, dat de Synode dit geheele besluit herroepe, om dan van tweeën één: òf de dingen zoo te laten als ze zijn, òf, indien men kans ziet op eene verbeterde uitgave van den Nieuwen Vorm van Eeredienst, deze te laten opstellen.

En *The Standard Bearer* verzekert den Chr. Geref. Kerken, dat dit heilzame gevolgen zal hebben.

H. H.

---

**NOTICE**

A special meeting of the Reformed Free Publishing Association is to be held Monday, Feb. 17, in the basement of the First Protestant Reformed Church of Grand Rapids. This is very important, so be sure and come.

By order of the Board,

Per Secretary.

---

The articles by Rev. H. Hoeksema on

CALVIN, BERKHOF AND KUIPER

A Comparison

have been published in pamphlet form.

Send your order to:

P. De Boer, 44 Auburn Ave., S. E., Grand Rapids., Mich., or to

H. H. Kuiper, 656 Thomas St., S. E., Grand Rapids, Mich.

Price 30 cts.

## CALVIN AND STRONG EXPRESSIONS

One is naturally tempted, when he reads in the *Acta* of the Christian Reformed Synod of 1924, that the brethren H. Danhof and H. Hoeksema used some strong expressions, that could hardly endure the light of Scripture and of the Confessions and especially of the Conclusions of Utrecht, to investigate anew what exactly these expressions were.

Synod does not quote them, does not even refer to them and point out where they may be found.

The delegates to Synod, that voted affirmatively on the question, whether these things were so, could not have told you what expressions were meant.

The majority of them would have had to confess that they never read our publication and were not aware of any strong expressions or, for that matter, of any weak expressions, on our part.

And so Synod leaves us entirely in the dark. It simply expresses that we used some strong expressions.

Yet we may find the expressions to which Synod so blindly referred.

And to discover them we naturally turn to the pamphlets that were written by our opponents, that accused us before Synod. And not being able to resist the temptation we hunted up these pamphlets of our accusers once more, especially encouraged to do so by the appearance of *Calvin's Calvinism.* For he certainly employs some expressions that would have made the Synod of 1924 stand aghast with horror, had they been read on its floor.

But there is more.

Calvin in his day also had his accusers, that bitterly opposed him and busily wagged their slanderous tongues against him. Their vile calumnies have been preserved and some of them were published, together with Calvin's reply to them in the second part of *Calvin's Calvinism.* Now, very naturally, we were extremely interested to know how these enemies of Calvin calumniated his name and his doctrine, exactly of what they accused him, how they distorted his teaching, and on which points of doctrine they were so bitterly opposed to him. I say, we were very much interested in this question, for we were wondering whether perhaps there were not some points of similarity between the objections of these calumniators of Calvin's doctrine and the accusations our opponents at the time brought before the Synod of 1924.

And being so deeply interested we naturally investigated. And the fruit of our investigation may, indeed, be called very striking.

We will offer it to our readers, so they may judge of the matter.

We discovered first of all, that the enemies that slandered Calvin's name and distorted his teaching, stumbled and fell over the very same points of doctrine as did our accusers. These doctrines concerned the conception of God, the secret providence of God especially with relation to sin and evil, His absolute sovereignty even over the will and acts of His moral creatures, the responsibility of these moral creatures and the doctrine of reprobation. Both Calvin's accusers and ours were troubled by some strong expressions that were made on these subjects.

And secondly we found that both, Calvin's enemies and our opponents made a desperate attempt to construe monstrosities, especially with regard to the conception of God, out of these so-called strong expressions. They resemble each other in this respect, that they represent the Calvinistic faith as believing in a cruel, merciless, arbitrary God, Who is the Author of sin, Who blames man for the evil He Himself instigates, Who takes a keen delight in sending the great majority of men to eternal damnation, Who is really nothing but a wicked and tyrannical Tyrant.

Let me quote.

First of all I quote from the protest Mr. Vander Mey sent to my consistory at the time, and by way of appeal to Classis and Synod. He is a strong defender of the faith in common grace and in the well-meant, gracious offer of salvation on the part of God to all men indiscriminately, even though he is supposed to be a Reformed minister. And I am, indeed, sorry to say, that all my teaching and preaching (Mr. Vander Mey was, at the time, a member of my congregation at Eastern Ave.) did not cure him of these errors. In his protest he writes as follows:

"My first and chief objection concerns the pastor's WRONG CONCEPTION OF GOD. According to him God assumes an attitude of mere hatred, wrath and punishment over against the world of the non-elect. Even the gifts they receive from God serve unto their punishment, and are given them for that purpose.

"PROOF. In *The Banner* of April 17, 1919 Rev. H. Hoeksema wrote:

" 'We deny that in any way or to any extent, for time or eternity, God assumes an attitude of positive favor or grace over against the reprobate. The seed of the serpent are the object of His wrath.'

"*Van Zonde en Genade,* p. 194:

" 'Simultaneous with and similar to the saving blessed operation of the electing grace of God, whereby He exalts us into the fellowship of His friendship there is also a seperating, repelling, rejecting and prostrating action of God's displeasure, hatred, wrath and great anger with respect to the non-elect along the line of reprobation. Also the latter takes place according to the immutability of the will of God. This must be emphasized.'

"In: *Niet Doopersch, Maar Gereformeerd,* p. 56:

" 'Peace and prosperity are never blessings for the ungodly and are not such according to God's intention They are no proof that God looks down on them in tender mercy and will bless them in His favor. On the

contrary: 'Surely thou didst set them in slippery places; thou castedst them down into destruction.'

"Page 55:

" 'The Word of God would have us understand that God enriches the ungodly with earthly blessing, in order that they may be destroyed forever.' "

The above are the strong expressions Mr. Vander Mey quotes from our publications. And now note his own conclusions as to the conception of God there is evident in these quotations:

"*In my estimation* (writes he) *this is an abominable doctrine. I detest such a conception of God. I wish this to be known, as also that I will always witness against it. Such a God of hatred is not my God . . . . .* " p.p. 2, 3.

And a little farther down the page (4) he gives his own conception, which He claims is the Reformed, and is, according to him, also Calvin's conception of God:

"The glad evangel is preached unto them, Christ is offered unto them (he means the ungodly reprobate, H. H.). This offer DOES NOT COME TO THEM IN WRATH, no, on the part of God the offer is *well-meant, serious.* It is *pleasing* to God that they come. And of all the gifts of God's favor and grace in which He is gracious to the world, His well-meant offer of salvation in Christ is undoubtedly the greatest. A serious calling through the Gospel could not be, if God were merely a God of wrath and vengeance (the writer means: to the ungodly reprobate, H. H.)."

It is evident, therefore, that Mr. Vander Mey took offense at our teaching a conception of God Who is filled with wrath against the ungodly reprobate and Who Himself works out His reprobation.

Similar objections, which we will not now quote, you may find in the protests of Rev. Jan Karel van Baalen, Rev. M. M. Schans and in that of three laymen of the Eastern Ave. Church.

Now let us investigate, whether they ever accused Calvin of such a horrible conception of God. I find, that Calvin's calumniator, either a friend of Servetus or himself, did slander as follows:

"The false God is slow to mercy and swift to anger; Who has created the greatest part of the world to perdition, and has predestinated them not only to damnation, but also to the cause of their damnation; and has therefore, decreed from all eternity, and wills and causes their sins, which sins are consequently of necessity; so that neither thefts, nor adulteries, nor murders are committed but by His will and instigation. For He suggests in men depraved and evil affections, not only permissively, but effectively, and hardens men's hearts. Wherefore, while men are living wickedly, they are rather doing the work of God than their own work, and cannot do otherwise. This God makes Satan a liar; so that Satan is not the cause of his own lies, but Calvin's God is." (*Calvin's Calvinism,* p. 336).

The reader will notice the similarity. The subject of Mr. Vander Mey's protest and that of Servetus of his friend is the same: A FALSE CONCEPTION OF GOD. Fundamentally the two also agree in caricaturing the conception of God they so utterly despise and find abominable: THE GOD THAT IS SLOW TO MERCY AND SWIFT TO ANGER. A GOD WHO IS NOTHING BUT A GOD OF WRATH. And the similarity also holds when we inquire into the reason, why they so detest the Calvinistic conception of God: FUNDAMENTALLY IT IS IN BOTH CASES THE HATED DOCTRINE OF REPROBATION.

And let us also notice what, over against Calvin's alleged false conception of God, is, according to his calumniator, the true conception:

"But that God which nature, reason, and the Holy Scriptures teach, is plainly the contrary to this God of Calvin, for He is inclined to mercy and slow to anger. And He created the first man from whom all men arose in His own image, that He might place him in Paradise and bestow upon him eternal life. This God wills that all men should be saved, and that no man should perish. And for this very end He sent His Son into the world, that His righteousness might abound wherever the sin of man had abounded. The light of this righteousness 'lightens every man that cometh into the world' and this Son of God, Saviour of the world, calls aloud to all, 'Come unto Me, all ye that labour and are heavy laden, and I will give you rest.' This God suggests good affections and honorouble, and delivers men from the necessity of sinning (into which they precipitate themselves by their disobedience); and He heals all manner of sickness and all manner of disease among the people. Nay, so merciful is He, that He never denies and help to anyone that prays Him for them. In fact, this true God comes for the very end that He might destroy the works of that God of Calvin, and thrust him out of doors." (*Idem,* p. 336, 337).

The reader will notice the similarity.

Calvin had taught, that God not only predestinated unto eternal salvation whosoever He willed, but that He also predestinated unto damnation the vessels of wrath, fitted unto destruction. He taught, moreover, that God executes His own counsel, efficaciously leading His elect people unto their foreordained glory and sovereignly leading the reprobate unto their predestined destruction. And the same doctrine was maintained by us, though it was further developed with respect to the things of this present time. We denied that salvation is a matter of offer on the part of God to all men, that the reprobate had any part in it, and we claimed that all things, the preaching of the Word included, but also the means of this present earthly life, work together, under God's all overruling Providence unto salvation of the elect and unto the destruction of the ungodly reprobate.

Such was Calvin's doctrine.

And such was always the contents of our teaching and preaching.

At this the enemy of Calvin's time barked and howled like a pack of hungry wolves. They caricatured Calvin's conception of God, so pictured Him, that He became a monster of cruelty and wickedness, yea, that He became the very devil himself!

And over against what they termed a false conception of God, they construed their own notions. They pictured God as being merciful and gracious to all men without distinction, as standing with outstretched arms to receive the wicked, calling to him, offering him His salvation in the Lord Jesus Christ, inviting him to come unto Him, earnestly attesting that He would be glad to save him, praying and beseeching him, but always powerless to rule sovereignly over the wills of men!

Is it different with Mr. Vander Mey's objections to our doctrine?

He barks at our conception of God!

Though we quoted from the Holy Scriptures (Ps. 73, 92) to prove that God sets the reprobate wicked on slippery places, that *He* casts them down into destruction, that *He* causes them to flourish like the grass in order that they may be destroyed forever, yet Mr. Van der Mey is not ashamed openly to declare, that to him such a God is abominable, that such a God of hatred against the ungodly reprobate, is not his God. His soul evidently loaths the God Who is sovereign to harden whom He wills.

And over against our teaching he presents God as offering His salvation in Christ Jesus to all men! God seriously seeks the salvation of all. He offers it to them. He means well with them. He would be pleased that they should come to Him. In other words, he rejects the conception of God which teaches that God is rich in mercy to His people and filled with holy and righteous wrath against the reprobate, and instead he offers the conception of a God that is merciful to all without distinction.

Is not the similarity striking?

Yet, remember, that on the basis of such accusations as were made by Mr. Vander Mey, the Synod of 1924 condemned us, the Christian Reformed Churches judged that there was no room for us in their fellowship.

Remember, that the expressions, such as Mr. Van der Mey quoted in his protest, were characterized by Synod as strong expressions, that could not very well be harmonized with Scripture and the Confessions.

Is not the conclusion warranted that these same men would have condemned Calvin, for the same reasons and on the same grounds, and that, in company with Servetus and his friends they would have accused him of a false conception of God?

I believe it is.

Nor is this belief founded exclusively on what I wrote in this article.

There is a good deal more to be said about these strong expressions of Calvin.

And in the course of these articles it will become increasingly evident, that Calvin would have been much too strong for the Synod of 1924.

H. H.

---

## FORCED TO CONFESS THE ERROR OF THE CHURCH?

We were very much impressed with a recent statement, found in the November 15th issue of *The Banner*, made by Rev. Dolphin. The Rev. is writing about his experiences during a recent trip through the Netherlands. Spending a day in the city of Dordt, he could not refrain from visiting the church, wherein our Reformed fathers met, over three hundred years ago, in the famous Synod of Dordt. As the Rev. stood on the platform, on which also the great Gomarus stood when debating Arminius, he began meditating on the history of the Reformed Churches in general. His meditations took him from 1618-'19 until the present time. The following was the result of his meditations, as given in his own words: "We tried to visualize the scene of that day, when the first great concourse gathered to debate the questions that had arisen between Gomarus and Arminius. The former won out at the Synod, but to judge by what one sees and hears in our own country, even in our own circles today, we would almost think that the latter was the winner and the former the loser."

When reading such a confession, a Prot. Reformed man hardly knows what to say. For surely that is *a* confession. But even if we hardly know what to say the question naturally comes up in our soul: Is this a forced confession of error on the part of the Chr. Ref. Church? We are inclined to answer in the affirmative. For it was just that same view of things on the part of the leaders of the Prot. Ref. Church, which was the occasion for their excommunication and condemnation by the Chr. Ref. Church. And today the difference is so marked and distinct between the two denominations, that even from the lips of a Chr. Ref. minister we hear the forced confession that Arminius is the victor, in the Netherlands not only but also in the Reverend's own circles, namely in America. Thus we would like to see a few more of those confessions from the side of the church which does no longer care to carry us in her bosom. Because then the line of demarcation can be seen clearly. The issues dividing the Chr. Ref. denomination and the Prot. Ref. denomination are clear-cut and stated. Not because we as Prot. Ref. people do not clearly see the difference, but so that those many sheep in the Chr. Ref. Church who see really no difference, because they do not investigate, may also learn to discern us from them. And the reason we say this is because we also began meditating when Rev. Dolphin's medidation lay before us. But we did not meditate far

into the past, but we meditated on the present day condition in Pella and surrounding churches. For we have discovered the following. A very learned preacher preaches fairly Reformed when preaching in the Holland language; when therefore preaching to the old Holland element in his church. But when he preaches to the English element, he is not even fairly Reformed, but as Arminian as any one. And we are safe to say that he himself knows that he is practising this deceit, because he used to preach in the Prot. Ref. Churches. Therefore we say, let us hear more of these confessions, for thus every one can see and discern the fundamental difference between Gomarus and Arminius, between the Prot. Ref. Church and Chr. Ref. Church. Let us so let the light of God's truth shine that, even though it be unwillingly and unknowingly(?) every one must confess that Arminius is victor in the Chr. Ref. Church of today.

L. VERMEER

---

## NOTICE

A Board meeting of the Reformed Free Publishing Association will be held Tuesday, February 4, in the basement of the First Protestant Reformed Church. Please be there.

The Board.

---

## BUIG MIJN WIL

Buig mijn wil naar Uwen wil,
Breek mijn tegenstand, o Heer!
Speen mijn hart en maak het stil
Tot het niets dan U begeer,
alleen en U geheel,
U voor eeuwig tot mijn deel.

Breek Gij door mijn doofheid heen,
Open d' ooren voor Uw Woord,
Gij kunt spreken, Gij alleen,
Dat de doode zelfs U hoort,
En zich opricht naar 't geluid
Van Uw levenswoord: Kom uit!

Breek Gij met Uw hemelsch licht
Door de blindheid mijner ziel,
O, dat van Uw aangezicht
Mij een straal in d' oogen viel,
Om de neev'len, dicht en zwart,
Weg te drijven van mijn hart.

Breek mijn stug en koud gemoed,
Dat het voor U open ga;
Koester mij met zonnegloed,
Tot ik dorst naar Uw gena,
En met volle teug geniet
't Levend water, dat Gij biedt.

## EEN VRAAG

Geachte Redacteur!

Mag ik u verzoeken om een vraag te plaatsen in de S. B. en wat meer licht te verschaffen over Jes. 6 in verband met Ps. 99:1: De Heere regeert; dat de volken beven; Hij zit tusschen de cherubim; de aarde bewege zich?

Ik heb eene predikatie daarover gehoord, die naar mijn bevatting goed uitgewerkt was en waarin de waarheid helder voor de gemeente werd gesteld, vooral in betrekking tot die Cherubims, wat plaats ze bekleeden, wat werk ze verrichten, hoe ze zich vertoonden en als dienstknechten Gods hun taak volvoerden.

Nu heb ik altijd gemeend, dat die Cherubim engelen waren, maar als ik het goed verstaan heb, dan heeft die prediker gezegd, dat het geen engelen waren.

En nu vraag ik mijzelven af: wat zijn het dan? Mijn opvatting was, dat het engelen waren van zekeren rang of staat, door God zelf begiftigd met hun namen, zooals er ook nog andere rangen van engelen worden genoemd.

U dankend in afwachting,

B. W.

Grand Rapids, Mich.

Ik ben blij, dat er weer eens een vraag komt. In den laatsten tijd kreeg men den indruk, dat onze lezers zoowat uitgevraagd waren. Maar broeder W. begint weer. En als er eerst weer een schaapje over de brug is, volgen er gewoonlijk wel meer.

Zoo zullen we het maar hopen.

Wat nu de vraag zelf betreft, het komt mij voor dat we het best doen met haar antwoord eerst eens over te laten aan die prediker, wie hij ook geweest De vrager heeft mij niet op het oog, want ik he eens over Jes. 6, maar nooit over Ps. 99:1 gepre voorzoover ik mij kan herinneren. Het moet dus ee ander zijn geweest. Ook zal het wel iemand uit kring geweest zijn, want broeder W. is een zeer g trouw bezoeker van de Prot. Geref. Kerk. Nu is de kring van onze predikers zeer klein en het zal niet moeilijk zijn den persoon te vinden, die over dezen tekst gepreekt heeft. Ook zal hij wel een lezer zijn van *The Standard Bearer*, want anders zou hij geen prediker zijn, die naam waard, in onzen kring.

En ik zou zeggen, dat hij zelf wel het meeste licht kan verspreiden over zijn eigen preek en over de vraag van broeder W.

Wij verzoeken hem hierbij dit te doen.

H. H.

---

Gods Woord moet niet de geringste, maar de allermachtigste vijanden hebben, bij welken het eer kan inleggen, naar deszelfs groot vermogen.— Luther.